

1
2
3
4
5
6

1732.

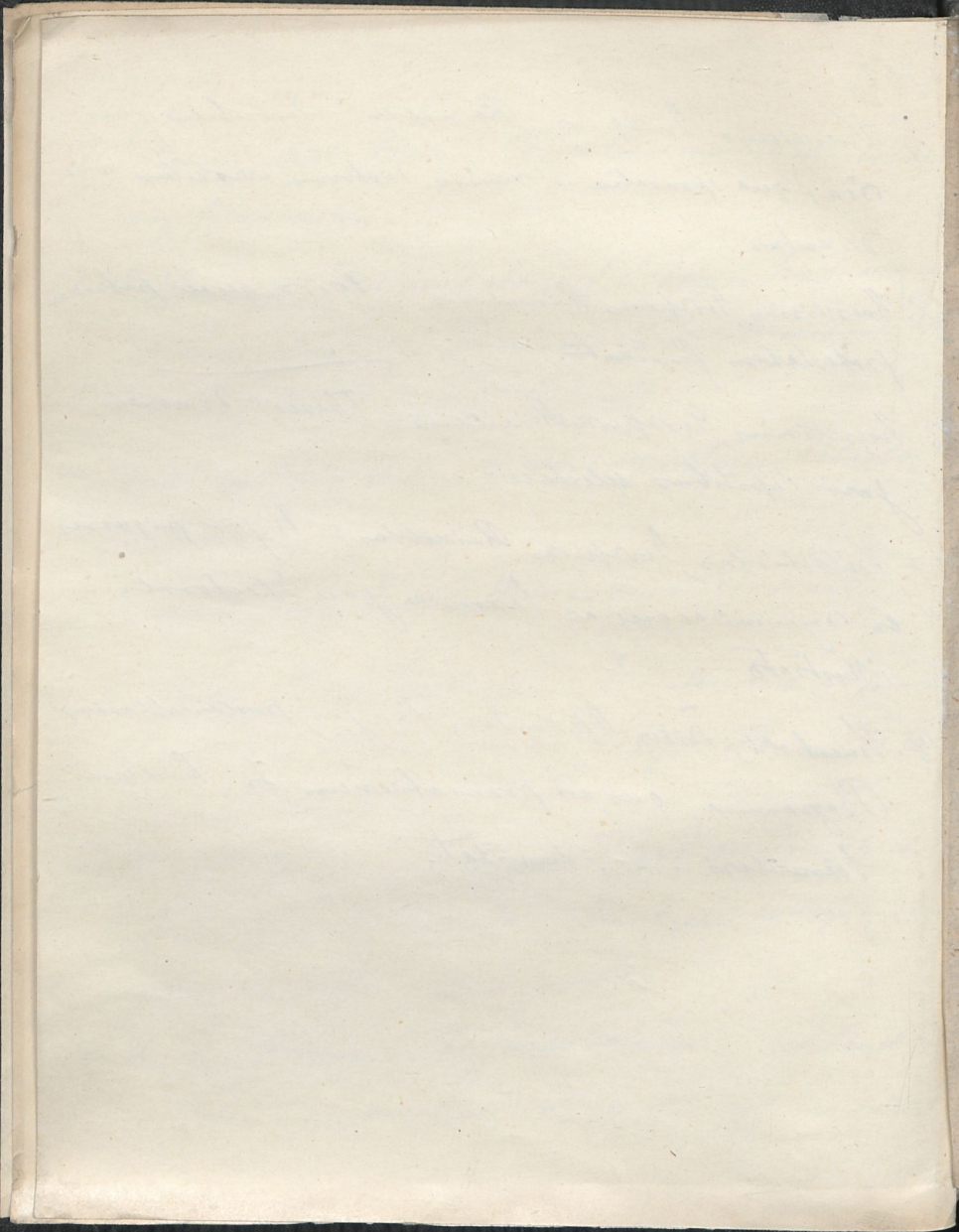
1. Ethmullerus, Michael Ernestus: De spasmo vesical.
2. Fries, Fridricus, fac. jur. pro cancellarius: Programm, quo promotionis doctoralem Tr. Ger. Fredi Woruii . . . indit.
3. Pechter, Carolus Gustichus: Fore Germanicae inter impuberes et minores, tutores et curatores non distinguuntur, contendunt.
4. Gebauer, Georgius Christianus: De originibus feodi qua vocetur qua rem non ex terris sed Germanicis. 2 Exempl. 1732 et 1777
5. Gruber, Alex. Hurd: Programm, quo ad inaugurationem solemnem Reinholdi Gottlobi Lischii invitatur.
6. Gruber, Michael Hurd: Programm, quo ad inaugurationem solemnem Pauli Gustichi Weidlichii . . . invitatur.

1732.

7. Grotius, Jacob. Flor.: De fœdis imperii masculinis
non foemininis.
- 8no. Hommel, Ferdinand August: De usu hodierno
patris potestatis Romanae in foris Germaniae
ciatim Hamburgensi. 2 Impl.
9. Fockinus, Georg Kurd: De viri sepultura, delicto
et poena.
10. Fockinus, Georg Kurd: De mortuis redviviis.
11. Fockinus, Georg. Leonhardus: De testamento ad pias
causas sine testibus valido ad explanationem Cap. XI
extra de testamentis
12. Kuestner, Abraham: De inquisitione circumspecte
et non facile decernenda. simulque collegia sua
castra in Dicit.
13. Kuestner, Abraham: De jure colonario sive Land-
sidelci . . . simulque collegia sua hylherma in Dicit.

1732.

14. Hoesebinius, Godefridus Reinoldus: Exercitatio juris
Dica, qua sponsalia a variis doctorem errotibus vi-
dicentur.
15. Hoesebinius, Godefridus Reinoldus: Titulo, quae patriam
potestatem fundant.
16. Hoesebinius, Godefridus Reinoldus: Theses o Diversis
juris capitibus selectae.
17. Hoesebinius, Godefridus Reinoldus: De jure pignoris
ex communi acque ac Saxonica jure Slectorali
illustrato.
18. Kuenhold, Fridus. Alexander, fac. jur. procancelarius.
Programma, quo ad promotionem Fr. Friderici
Schneideri . . . invitat.

1732, 4 ²³⁴
ORIGINES FEODI
QVA VOCEM QVA REM
NON EXTERNAS SED GERMANICAS
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS

A VCTORITATE
PVBLICO EXAMINI SISTVNT
D. GEORGIVS CHRISTIANVS
GEBAVERVS

SVPREM. CVRIAE PROVINC. ADSESSOR
ET IVRIS FEVDALIS P.P.

ET ¹⁷³²
RVDOLPHVS A BÜNAV
EQVES MISNICVS.

EDITIO SECVNDA.

LIPSIAE
LITTERIS IOH. FRIDERICI LANGENHEMII,
MDCCLXXVII.

ORIGINIBUS FROBII
QUA VOCEM QVA REM
NON HABERIS SED QVA HABEAS
HABERIS ACTORVM QVA
ALIA QVA
D. GEORGIVS CHRISTIANVS
ET ALII
IN DOMINA
IMPRIMATUR

AEQVO LECTORI.

Bene et sapienter Iuris nostri Conditores magnam verborum susceperunt curam, quod illis factis cognitum est, qui paulo intimius in Themidos Romanae adyta se penetrarunt. AELIUM GALLVM Libros XII. de verborum, quae ad Ius pertinent, significatione scripsisse, CAIVM Libros de Origine Vocabulorum reliquisse, constat. TRIBONIANVS et Socii illud splendidum Iustitiae Templum celebratissima rubrica de V. S. veluti apice exornarunt. Praeclare VLPIANVS in ipsa fronte Digestorum: a) Iuri operam daturum prius nosse oportet, vnde nomen Iuris descendat. An vero tanto Auctore suffultis non licebit dicere: Feudis operam daturum, prius nosse oportet, vnde nomen Feodi descendat? Nouimus equidem, plures esse inter Viros doctos, qui vbi de Etymologica doctrina aliquid tradi sentiunt, primum arrectis auribus adstant, mox post tria verba, sua opinione, somnia et gerras auditas, in effusissimum petulanti splene cachinum soluntur. Sed et nouimus, hos esse fere, qui has literas, quia earum rudes, oderunt, quorum adeo voces nos nihil morantur. Originem etiam Rei feudalis ex parte sumus scrutati, vbinam vero? in rebus eius aevi, in quo nata dicitur. Absque antiquitatis cura non potuit institui nostra tractatio, quam tamen haud pauci non minus fastidiunt. Nobis potior est sacratissimi Imperatoris D. IVSTINIANI Auctoritas, cui visum, vt nihil antiquitatis penitus ignoretur. b) Sed quid plura? Sat monita sunt Labra, quibus hae non similes Lactucae: reliquos, vt quicquid est antiquariae dapis, aequi bonique consulant, rogamus.

A 2

CAPVT

a) L. I. D. de I. et I.

b) §. I. I. de Testam. ordinand.

CAPVT PRIMVM
VOCIS: FEVDI ORIGO
GERMANICA.

I.

*Feudum olim
beneficium.*

FEVDORVM nomen latine scribentibus recentius est, quam res ipsa, quippe quae Beneficii nomine antea veniebat, sunt verba Viri nostra laude maioris, IOANNIS SCHILTERI in *Institutionibus Iuris feudalis*, a) caque verissima. Quo ipso consequitur, fuisse aetatem, quae latini sermonis studiosior nomine Romano rem Germanicam expressit, quam alia excepit, promiscuum Latinae Germanicaeque vocis usum amplexa, donec illa nascetur, quae in omnem barbariem procliuior, abolita fere latinissima dictione, feudi nomen vnice probaret. Nos in origines vocis: FEVDVM inquisituros, opinamur, nihil praeter officium facturos, si ante de voce Romana nonnulla proferamus in medium, quam Germanicas Germanici vocabuli origines scrutemur, cum non possit non esse
inter

a) C. I. §. I.

CAP. I. VOCIS FEVDI ORIGO GERMANICA. 5

inter voces, quarum altera alteri successit, quaedam veluti necessitudo.

II. Beneficium L. ANNAEO SENECAE b) *Beneuola est Res puta per actio tribuens gaudium capiensque tribuendo, in id, quod facit, prona et sponte sua parata.* Meruit hac sua definitione Philosophus Romanus, ut eius nomen in in Iuris Longobardici Libris legatur. Vfus est ea OBERTVS DE ORTO ad Anselmum Filium c) et multis illustrare annifus est IACOBVS DE ARDIZZONE DE BROILO, vetustissimus ICtus, in *Summa Feudali*, d) quem deinde alii, vitio Nostris nimium familiari, ut grus gruem, secuti sunt. Nobis non tam de bene factio, quo datur, quam de eo, quod datur, sermo est, maxime de fundo beneficiaria lege in alterum translato, quem significatum num non ignorauerit melior Latii aetas, a nobis nunc inquirendum est.

III. Praeter illam, qua omne liberalitatis genus denotatur, VOCIS BENEFICII acceptionem, reliqui restrictae magis potestatis sensus ad quatuor potissimum species redire videntur. Prima est, qua honores, dignitatesque, maxime promotiones ad ordines gradusque militares, Beneficia appellantur. CICERO in *Oratione pro C. Plancio*. e) *Venio nunc ad ipsius Populi partes, ut illius contra te oratione potius quam mea disputem. Qui si tecum congregiatur, et si vna voce loqui possit, haec dicat: Ego tibi, Lateranensis, Plancium non anteposui: sed, cum essetis aequae boni Viri, meum BENEFICIUM* (de Aedilitate TVLLIO sermo est, in cuius petitione Cn. Plancius M. Iuuentio Lateranensi praela-

*Beneficium
I. Promotio
ad honores
dignitatesque.*

A 3

tus

b) de Beneficiis Libro 1. c. 6.

c) II. F. 23.

d) C. III.

e) C. V.

tus erat) potius ad eum detuli, qui a me contenderet, quam ad eum, qui minus submisit supplicaret. CAESAR in Commentariis de Bello Ciuili f) se doluisse, ait, quod P. R. BENEFICIUM sibi per contumeliam ab inimicis extorqueretur; ereptoque semestri imperio urbem retraheretur, cuius absentis rationem proximis comitiis haberi populus iussisset. LIVIUS de C. Iunii Bubulci III. et Q. Aemilii Barbulae II. Consulatu g). Et duo imperia eo anno dari coepta per populum utraque pertinentia ad rem militarem: unum ut tribuni militum seni deni in quatuor legiones a Populo crearentur, quae antea, perquam paucis suffragio populi relictis locis, Dictatorum et Consulum ferme fuerant BENEFICIA, SVETONIUS de Tiberio: h). Venit etiam in suspicionem per quosdam BENEFICII sui Centuriones, a commearu castra repetentes, mandata ad plures dedisse ambigua. AELIUS LAMPRIIVS in Vita Alexandri Seueri: i) Praesides vero, Proconsules et Legatos nunquam fecit ad BENEFICIUM, sed ad iudicium vel suum vel Senatus. VALERIUS MAXIMVS: k) L. quoque Petronius, admodum humili loco natus, ad equestrem ordinem et splendida militiae stipendia P. Coelii BENEFICIO peruenit. Feudo nec cum honoribus, l) nec dignitatibus, nec militari decore, vel gradu quicquam rei est, adeoque hoc sensu Beneficium appellari nequit.

II. Immunitatis militaris genus.

IV. Altera BENEFICII species est data a militaribus laboribus immunitas. Milites in hunc modum immunes

BENE-

f) L. I. c. 9.

g) L. IX. c. 30.

h) in Vita c. 12.

i) c. 46.

k) Lib. IV. c. VII. in Rom. n. 5.

l) ut illa vox inter Romanos accipiebatur. Nam alias Feuda Honoros appellatos constat. vide ALTESERRAM de Feudis Gallicae c. 10.

BENEFICIARII appellabantur, reliqui *munifices*. Clarissime VERRIVS FLACCVS: BENEFICIARII dicebantur milites, qui vacabant muneribus m) *beneficio*, e contrario *munifices* vocabantur, qui non vacabant, sed munus reipublicae n) *faciebant*. Dura Romanis militia et in primis muneribus grauis. Ipsae Legiones tumultuantes ad Germanicum *duritiam operum*, ac propriis nominibus incusant, *vallum, fossas, pabuli, materiae, lignorum adgestus*, et si qua alia ex necessitate aut aduersus otium castrorum quaerebantur. Adde si lubet, quae ad hunc TACITI locum o) GRONOVIVS congescit. Immo artis militaris Magister FLAVIVS VEGE- TIVS nos docet: p) *Fascicularia, id est, lignum, foenum, aquam, stramen, etiam legitimos milites ad castra portasse, munifices enim ab eo appellatos, quod haec munia faciant*. Erant inter milites, qui horum munerum vacationes a centurionibus ad tempus pecunia redimebant: Percennius apud TACITVM q) *seditiose concionatur: denis in diem assibus animam et corpus aestimari, hinc vestem, arma, tenroria, hinc saeuitiam centurionum et vacationes munerum redimi, et Milites Othoniani apud EVNDEM r) flagitarunt, ve vaca-*

m) Ita legit SALMASIVS et restissime. Perperam DACERIVS, qui vult: qui vacabant munere Ducis beneficio, neque enim Ducem vni- ce et imperatorem, sed et Tribunos haec dedisse beneficia, infra apparebit. Hanc tamen lectionem amplexus est PITISCVS in *Lexico Antiqu. Rom.* voce: *Beneficiarius*, non minus falsus in hoc, quam in eo, quod scripsit: *Beneficiarios dictos, qui gratiosam in militia missionem essent consecuti*, immo vero Beneficarii erant, quam maxime militantes, quales illi de quibus TACITVS *Annal. I. c. 36. ceterorum immunes, nisi propulsandi hostis*, quae vera demum est militia.

n) *reipublicae*. Hanc vocem ab interpolatore esse, nullus dubito. Adde PAVLVM in l. 18. D. d. V. S.

o) *Annal. I. 35.*

p) *L. II. c. 19.*

q) *Annal. I. 17. conf. c. 35.*

r) *Histor. I. 46.*

vacationes praestari centurionibus solitae remitterentur, quod eas gregarius miles, quarta manipuli pars, ut tributum annuum penderet; Erant qui vacationem, ut opinamur, in perpetuum a Consulibus, Legatis, Proconsulibus, Praetoribus, Praefectis, Tribunis et pro beneficio obtinebant. CAESAR de Bello Ciuili s) *Petreibus uero non deserit se, armat familiam, cum hac et praetoria cohorte, cetratorum, barbarisque equitibus paucis, BENEFICIARIIS suis, quos suae custodiae causa habere consueuerat, improviso ad vallum aduolat. atque iterum t) de Pompeii copiis: cohortes CX. expleuerat, haec erant millia XLV. Euocatorum circiter duae, quae ex BENEFICIARIIS superiorum exercituum ad eum conuenerant.* In Lapidibus multa est horum Beneficiariorum mentio, quos in opere GRVTERIANO facile cupidus indicabit *Index VI. ad rem militarem et bellicam* pertinens. Adiciamus ex REINESIANO *syntagma* te u) VMIDIVM AVITVM MILIT. LEG. VII. GEMIN. FELICIS BENEFICIARIVM IVN. OMVLLI CONSVLAR. et ex FABROTTI Apparatu w) Q. VOLCATIVM Q. F. CELEREM MILITEM COH. IX. PR. BENEFICIARIVM TRIBVNI ATTICI. Sed reuertamur ad CAESARIS loca, ex quibus rem non vnam obseruare datur. Primum equidem Beneficiarios, Exercitu vel Legione dimissa, et ipsos missionem honestam nactos; immo, ubi Beneficii memoria eos impulit, castra pristini Ducis sequi, in nouum nomen, ut illi Pompeiani Beneficarii in cohortes Euocatorum, transiisse, eosdem tamen non quadam necessitate impulsos, sed sponte ad Ducem conuenisse, ut adeo fallantur ii, x) qui Beneficia-

s) L. I. c. 75.

t) L. III. c. 88.

u) Classe VIII. n. 52. conf. n. 35.

w) Cap. III. n. 141. conf. n. 72. et 135.

x) v. ILL. LVDEWIGIVS de Iure Clientelari Germanorum Sect. I. c. II. §. 9. not. (u)

Beneficiarios nescio quo stipendio conductos credunt homines, qui nexu perpetuo essent addicti illis, quorum beneficio viuerent. Deinde Petreium beneficiarios suae custodiae causa habere consueffe. Scilicet milites hi, qui a muneribus vacabant, aderant Duci, eum sectabantur, comitabanturque, praesto futuri, vbi quid vel publicae vel priuatae rei peragendum. In his mandatis cum vel lauitiore stipendio fruerentur, vel alias rem faciendi multiplex, vt hodienuum fieri assolet, se ostenderet occasio, verum denique beneficium haberi coepit, esse Beneficiarium. Et tales sunt, quorum upud PLINIVM y) fit mentio: *Gabius Bassus*, inquit Vir magnus, *Praefectus orae Ponticae* - - *venit ad me* - - *cui ego notum feci praecepisse Te, vt ex cohortibus, quibus me praeesse voluisti, contentus esset BENEFICIARIIS decem, equitibus duobus, centurione vno.* Respondit: *non sufficere sibi hunc numerum, idque se scripturum Tibi.* Sed TRAIANVS Imperator terfissima Epistola z) negauit. Iterum PLINIVS a) ad Caesarem: *Maximus, Libertus et Procurator Tuus, praeter decem BENEFICIARIOS, quos adsignari a me Gemellino, optimo Viro, iussisti, sibi quoque confirmat necessarios esse milites.* Maximo huic ad comparationem frumentorum in Paphlagoniam fuisse proficiscendum, ex eadem Epistola, et TRAIANI Rescripto liquet. His Beneficiariis Praefides

y) L. X. Epist. XXXII.

(z) proxima XXXIII. cui, quo minus medicinam in transitu faciam, quid verat? CELLARIANA, qua vtor, habet: *quod quaeris, scripssisse me*, et annotat Vir doctus, desperatum locum criticos fere sine medicina reliquisse, nisi BOXHORNIVS diuinarit: *Quid quaerenti scripserim.* An vero Gabius Bassus, qui ad Propraetorem reuerentissime venit, apud Caesarem, immo et de Caesare conquestus est? Legas: *Quoi quae rescripserim.*

a) L. X. Ep. 36.

fides ad conquirendos, immo ad emungendos focinoros homines vfos esse TERTVLLIANI locus est luculentus in *Libro de Fuga in Persecutione* c. XIII. quem tamen, quod mireris, nec ISAACVS CASAVBONVS b) nec CLAVDIVS SALMASIVS c) nec GVIDVS PANCIROLVS d) nec nouissime ILL. LVDEWIGIVS e) nec B. GVNDLINGIVS prorsus et penitus intellexerunt. Verba sunt: *Nescio dolendum an erubescendum sit, cum in Matricibus BENEFICIARIVM et Curiosorum, inter tabernarios, et lanios, et fures balnearum, ut aleones, et lenones, Christiani quoque vectigales continentur.* CASAVBONVS Beneficiarios et eos, quos vectigales habebant, manifeste confundit. PANCIROLVS eos, qui tributa aut census fisco debitos exegerunt, Beneficiarios appellatos vult, quo auctore, ego quidem haectenus ignoro, certe non TERTVLLIANO. SALMASIVS parum dissentit a PANCIROLO, nisi quod addat, *hoc doluisse Tertulliano, quod in libris censualibus beneficiariorum, tanquam impurae vitae homines, impuris accenserentur*, ac si in Cristianorum manu positum fuisset, quo loco in libris censualibus legerentur, aut valde erubescendum fuerit TERTVLLIANO, suos impuris accenseri, cui ignominiosissimas mortes fuga declinare, piaculum fuit. CASAVBONVM LVDEWIGIVS est secutus, PANCIROLVM GVNDLINGIVS. Mihi illi Beneficarii Milites sunt, sed, vt optime Glossae veteres verborum iuris: f) *ερασιώται ἐπὶ θραυπέω τῶν Μαγισράτων τεταγμένοι.* Curiosi sunt

b) in not. ad Spart. Hadr. c. 2.

c) in not. ad eund. loc.

d) in Notit. Imp. Orientis c. 88.

e) de Iure Clientelari German. Sect. I. c. 2. p. 47. dudum a Collega de hac re monitus in GVNDLINGIANIS P. II. n. I. §. 10.

f) a CAROLO LABBAEO editae pag. 6. Adde IAC. GOTHOFREDVM inexhaustum illum doctrinae fontem ad L. 5. C. Theod. de Cohortalibus.

sunt delatores, vt dudum vidit magnus CUIACIUS. g) Hi homines impuros venabantur; vbi dolosi spes affulgebat nummi, in matrices relatos tutabantur, vel ausu proprio, vel infami cum Praefide collusionem. In his matricibus legi Christianos indignatur TERTVLLIANVS sui ipsius optimus Interpres. Ita autem c. XII. *Tu autem pro eo (homine) pacisceris cum delatore (en! curiosum) vel milite (quo alio quam beneficiario?) vel furunculo aliquo praefide, sub tunica et sinu, quod aiunt, furiuo, quem coram toto mundo Christus emit, immo et manumissit.* Et versus capitis finem: *Cum igitur nihil nobis indixerit in hunc modum stipendiariae seclae, sed nec indici vquam aliquid tale possit, Antichristo iam instante, et in sanguinem non in pecunias hiantem Christianum, quomodo mihi proponere potest scripturam esse: Reddite quae sunt Caesaris Caesari? Miles me, vel delator, vel inimicus concutit (en! iterum Beneficiarium, Curiosum et Praefidem) nihil Caesari exigens, immo contra faciens, cum Christianum legibus humanis reum mercede dimittit.* Vis exemplum? habet TERTVLLIANVS c. 4. extremo: *Rutilius sanctissimus Martyr, quum totiens fugisset persecutionem de loco in locum, etiam periculum (vt putabat) nummi redemisset, post totam securitatem, quam sibi prospexerat, est inopinato apprehensus, et Praefidi oblatu, tormentis dissipatus, credo pro fugae castigatione, dehinc ignibus datus, passionem, quam vitarat, misericordiae Dei retulit.* Et late malum serpsit, teste NOSTRO PATRE, verbis, quae nostrum locum proxime antecedunt: *Parum denique est, si vnus aut alius ita eruitur. Massaliter totae Ecclesiae tributum sibi irrogauerunt.* Ex his omnibus liquido apparet, inter Beneficiarios numerari, fuisse rem non infructuosam, quae adeo magis magisque pro

vero Beneficio haberi, et pro tali a Tribunis peti coepit. Et ita recte FLAVIUS VEGETIVS ad Valentinianum Augustum et ex vsu suorum temporum. h) BENEFICIARI ab eo appellati, quod promouentur Beneficio Tribunorum - - Hi sunt Milites Principales qui privilegiis muniuntur. Reliqui munifices appellantur, quia munia facere coguntur, i) quo ipso nihil dissidet a VERRIO FLACCO, qui ex aureae aetatis vsu et de prima vocis origine accipiendus. Quod superest, monere vix attinet, Vallos nostros ab his Beneficiariis multum discrepare. k)

III. Pecunia
publica inter
Comites di-
stributa.

V. Tertiam Beneficii speciem facimus pecuniam publicam, quam Magistratus, qui cum imperio in prouinciis versabantur, inter eos, quorum forti et fideli opera vsi erant, dispertiebantur, quae largitiones, vt essent ratae, Magistratum in urbem reuersorum erat, comites suos in beneficiis, vt Veteres loquuntur, ad aerarium deferre. CICERO pro Archia: 1) Et in BENEFICIIS ad aerarium delatus est a L. Lucullo Praetore et Consule. Atque iterum pro L. Cornelio Balbo: m) Placuit homini prudentissimo: (Caesari) in summa amicorum copia cum fami-

h) de re militari L. II. c. 7.

i) homines fere pauperuli. AMMIANVS MARCELLINVS L. XVI. c. 5. Caesaris Iuliani frugalitatem laudaturus munificis militis vili et fortuito cibo contentum scribit.

k) Cum hic dissensus nonnullos moretur, illud conciliandi genus per exemplum e iure nostro depromptum illustrabimus. Arrogatio dicta ex vero, quia genus hoc in alienam familiam transitus per populi rogationem fit, vt habet GELLIUS Noſt. Attic. L. V. c. 19. formula etiam rogationis adiecta, forte ex Q. Mucii libris. Diuersissima affert GAIUS ICTUS in l. 2. D. de adoptionibus: Quae species Adoptionis dicitur Arrogatio, quia et is qui adoptat rogatur, id est, interrogatur, an velit cum quem adoptaturus sit, iustum sibi filium esse, et is, qui adoptatur rogatur, an id fieri patiat. Vterque vere, ille ex veteri memoria, hic ex suae aetatis vsu.

l) c. 5.

m) c. 28.

familiarissimis eius est adaequatus in Praetura, in consularu Praefectum Fabrum detulit. Et denique de seipso Proconsule in Epistola ad Coelium Rufum Quaestorem suum: n) *Quod scribis de BENEFICIIS scito a me et Tribunos militares et Praefectos et Contubernales duntaxat meos delatos esse. In quo quidem ratio me fefellit. Liberum enim mihi tempus ad eos deferendos existimabam dari, postea certior sum factus, triginta diebus deferri necesse esse, quibus rationes retulissim. Sane moleste tuli, non illa beneficia tuae potius ambitioni seruata esse, quam meae, qui ambitione nihil vterer. De Centurionibus tamen, et de Tribunorum militarium Contubernalibus res est in integro. Genus enim horum BENEFICIORVM definitum lege non erat. Legis meminit, quae est Iulia, et quae cautum erat, vt Magistratus rationes, quas in provincia apud duas Ciuitates reliquissent, statim atque urbem inissent, ad aerarium totidem verbis referrent, atque triginta diebus, quibus rationes retulissent, Comites in Beneficiis deferrent. o) Noui equidem Viros in his literis magnos IOANNEM FRIDERICVM GRONOVIVM p) et IOANNEM GEORGIVM GRAEVIVM q) in ea versari opinione, *Deferri in Beneficiis ad aerarium* non fuisse emolumentum, verum merum honorem et commendationem: sed iidem nihil afferunt, quo sententiam firment, et multis argumentis contrarium euinci posse videtur. *In Beneficiis deferre*, idem valet ac *inter Beneficia deferre*, iam vero id, quod in spe et expectatione est, deferri minus commode dicitur. *Ad aerarium* deferuntur in beneficiis. Qui vero? An ad*

B 3

eos,

n) L. V. 20.

o) v. CAROLVS SIGONIVS de Antiquo Iure Prouinciarum L. II. c. XI.

p) de Pecun. Vet. L. III. c. 17. p. 253.

q) in Not. ad Locum pro Archia.

eos, qui aerario præfunt, virorum fortium et benemeritorum commendatio pertinuit? an in eorum manu ornamenta fuere, quae sperabant delati? Minime vero: ad Populum oportebat, ad Comitia, ad Senatum. Pecuniam publicam illi custodiebant, rationes Magistratuum accipiebant. De his rationibus intra triginta dies ad aerarium referendis lata Lex Iulia, de deferendis intra totidem dies in Beneficiis, eadem cautum fuit. Quid rationum relationi cum hominum commendatione est negotii? quid illud triginta dierum spatium sibi vult? an viri boni post triginta dies minus commendabiles? Immo vero in beneficiis facta delatio rationum referendarum portio erat, eadem lege, eodem spatio conclusa. Erant, inquam, illa Beneficia rationum reddendarum pars: separatis tabulis conscribenda: quod in manu veluti ac potestate Magistratuum esset illa pecunia: non ea severitate, qua reliquae rationes, dispungenda: referenda tamen ad aerarium, ut etiam de hoc dispensatae pecuniae publicae genere apud illud praecipuum erogatae in publicos usus pecuniae tabularium constaret. Eximius profus locus est TACITI Historiarum Libro IV. c. 48. *Mox C. Caesar turbidus animi ac M. Silanum obtinentem Africam metuens ablatam Proconsuli Legionem, misso in eam rem Legato tradidit. Aequatus inter duos BENEFICIORVM NUMERVS, et mixtis veriusque mandatis discordia quaesita et aucta.* Iam Numerum Beneficiorum fuisse unicuique Magistratui constat, licet qualis quantusque fuerit ignoremus. Dicere autem Numerum finitum, diuisum, aequatum eorum, qui olim a Magistratibus reuerfis apud aerarium commendabantur, vix ratio patitur. Hunc Magistratuum morem Imperatores, ut alia fere omnia, fecerunt suum. AELIVS LAMPRIDIVS de Alexandro Se-
uero:

uero: r) *Dabat haec in BENEFICIIS, quae famam eius non laederent. Bona punitorum, sed nunquam cum auro, argento vel gemmis (nam id omne in aerarium reponerat). s) Plane diuersus a Maximino, de quo LACTANTIUS in libro de Mortibus Persecutorum: t) Sed et Comites eius sub tali Principe imitabantur - - suorum cubilia impune violabant, quis enim vindicaret? mediocrium vero filias, ut cuique libuerat, rapiebat. Primariae, quae rapti non poterant, in BENEFICIIS petebantur, nec recusare licebat, subscribente Imperatore, quin aut pereundum esset, aut habendus gener aliquis barbarus. Beneficia a Magistratibus et Imperatoribus data vidimus, fundos eo titulo datos non legimus. Ergo nec illa ad Feuda quicquam faciunt. Feudum enim antiquissima destinatione Fundus est.*

VI. Sed et Fundus denique Beneficium apud Romanos fuit, et hanc quartam omnino facio speciem, Feudis nostris in multis affinem. Loca sunt Veterum duo id apertissime testantia, alter HYGINI Aug. Lib. de Limitibus constituendis: u) *Multis locis quae in assignatione sunt concessa et ex his compascua fundi acceperunt. Haec BENEFICIO coloniae habent - - si qua BENEFICIO concessa aut assignata coloniis fuerint, siue in proximo siue inter alias ciuitates, in Libro BENEFICIORVM adscribemus; alter DOABELLAE: x) *Si in agro adsignato aliquando aliquis modus iuge-**

IV. Fundus
Principis liberalitate
datus.

r) in Vita c. 46.

s) Confer IACOB. GVTHERIUM de Offic. Domus August. L. I. c. 37. qui et illis sanctissimi Servatoris verbis: *Καὶ εἰ ἡγεμῶνες ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ καλέωνται* hoc argumentum illustrat.

t) c. 38.

u) in Edit. Rei Agrariae Auctorum Goeftiana p. 292. 293.

x) Laudatae edit. p. 301. Hunc locum ILL. LVDEWIGVS neglexit,

*iugerationis vacauerit, ne putes, subcesium remansisse. Quaere primum sit nec ne post aes fixum et machina regionis illius sublata secunda adsignatione alicui adsignatum. Vel, quaeris, si in libro BENEFICIORVM regionis illius BENEFICIUM alicui Augustus dederit. Horum Beneficiorum penitiorum cognitione licet destituamur, tria tamen ex illis locis apertissime confici posse videntur. I. Beneficia haec fuisse fundos. Nempe Coloniam compascua Beneficio habuisse, ait HYGIVS: vacantem iugerationis modum Beneficium esse posse, docet DOLABELLA. II. Dados esse vel gratis et praemii loco, vel ita, vt tamen Beneficium esset. Hoc nomen loquitur, et peculiaris Beneficiorum liber, vt in perpetuum constaret, quinam fundus lege beneficiaria apud possessores esset. III. Beneficia illa a Principis liberalitate fuisse profecta. DOLABELLA: *si beneficium alicui Augustus dedit. Quibus si coniiciendo addas IV. Veteranos maxime Milites, fidiſſimos Commilitones a Principe id genus praemiis fuisse exornatos, habes rem ad Feudum proxime accedentem, quod et ipsum Fundus fuit antiquissimo tempore, pro beneficio datus, Principis scilicet liberalitate, vnde fiscus, munus regium, munus fiscale passim audit, militiae etiam causa, non equidem actae, sed agenda. AVCTOR Vitae S. Gothardi Episcopi Hildesemensis y) satis apposite: Institutum Monasticum praeclare illic profecit vsque**

glexit, aut cum alio commutavit ARCADII p. 260. Qui Beneficium nostrum legerit, hoc obseruet, vt haec signa vel termini CCL. inter se pedes habeant. Prorsus praeter rem. Beneficium illud non fundus sed liber est. Recte WILHELMVS GOESIVS in Not. p. 175. monet: Beneficium, cuius hic mentio est, Commentarius, quo auctor explicat rationem assignationis a se factae.

y) apud FRANC. PITHOEVUM in Glossario ad Libros Capitularium, voce: Beneficium.

vsque ad diffensionem, quae extitit inter Ludouicum, Caroli M. Filium et Liberos eius. Ea enim tempestate complures spoliabantur Ecclesiae, monasteria vastabantur, atque in his etiam Altabense, cuius POSSESSIONES a fidelibus ei collatae MILITANTIBVS, pro voluntate EORVM, QUI SIC DEBACCHABANTVR, BENEFICII, immo vero MALEFICII nomine attribuebantur. Recte itaque fecere ii, qui rem Latinis literis inauditam hoc coniunctissimae rei vocabulo designarunt.

VII. Commodum obtigit Feudali Rei BENEFICII nomen, sed luculentius adhuc est illud vernaculum FEODI, ^{Feudum} F. E. D. V. M. cuius origines nunc ordine proponemus, ante omnia Graecas Romanasque, vt a vero remotissimas, inde Germanicas non vnus generis, quarum agmen illa, quae nobis placet, claudet. Mira est sententia IOANNIS BODINI in *Libris de Republica*: z) *Veteri iure Feudum aliud nihil est, quam fructus praediorum a vectigalibus liberum, et quondam militiae ac belli aduersus hostes gerendi causa huiusmodi beneficia tribui solebant, principio militiae ex casus deinde a fide praestanda, feuda dicta sunt. Hinc enim F. E. D. V. M. dici videtur, quod qui fidem daret, his utebatur: FIDELIS ERO DOMINO VERO MEO contractis autem dictionibus in literas Feudi appellationem traxerunt: nisi a foedere vtrinque contracto deriuari verius sit.* Mauult equidem ILL. LVDEWIGVS a) hoc non ad sententias BODINI, sed ad facerias referre, quibus sermones suos condire solitus fuerit: immo id velle BODINVM, vt a FIDE praestanda FEVDA dicta sint: verum enim vero et verba ipsa BODINI docent a FIDE PRAESTANDA voluisse Feuda deriu-

z) Libro I. c. p. p. m. 168.

deriuari, id est, a formula et solemnibus in Fide praestanda verbis, quorum literae principes in nouam vocem: FEDVM coierint, et ingenium BODINI fuit tale, vt horum nihil illud dedeceat. Quid facietis opus in re seria ad Lectores ne verbo quidem monitos, quos inter adeo non defuerunt, qui egregium hoc commentum exornarent hunc in modum: *Fidelis Ero Vnice Domino Vero Meo*, aut, si magis placet: *Fidelis Ero Vbique Domino Vero Meo*, v. SIGISM. FINCKELTHAVS. *Disput. Feudali I. Controu. 1. n. 6.* THOMAS CRAGIUS *Iur. Feud. L. 1. Tit. 9. §. 2.* Sed missis his ineptiis ad paulo saniora progrediamur.

*Feudum qf.
Phyton.*

VIII. CLAVDIUS SALMASIUS in *Disquisitione de Mutuo*: b) *Constat ad Emphyteuseos exemplar formata fuisse, et ab Emphyteusi originem duxisse omnia illa Contractuum genera, quae barbarico seculo Imperii partim in Ecclesiam introducta sunt, partim in Vitam civilem, precariam, libellariam, censuum, reddituum. Etiam Feuda ipsa inde traxerunt nomen fortassean cum re suum. Nam ἐμϕυτεύσις ab ἐμϕυτόν et simplex Φυτόν. Vnde Feudum Barbari fecerint. Ad haec Ill. LVDEWIGIUS, c) cui etiam loci indicium debemus: *Emphyteuseos iura Iustimano debemus inuentoribus feudorum Germanis incognita. Deinde, si feudi verbum latini iuris fuit, quid opus fuerit interpretatione vti, vocando illud beneficium. Post a phyton fytum dixissemus. Ast quanto opere fytum a feodo distat. Dabimus hanc veniam Graecarum Romanarumque Antiquitatum Helluoni, sed Francicarum**

et

a) de Iure clientelari Sect. I. c. 2. §. 5. not. (a)

b) p. m. 337.

c) de Iure Clientelari Germ. Sect. I. c. II. §. 5. not. 2)

et Germanicarum rerum rudi, quod discrimen inter agrum desertum ad ἐμφύρεσιον datum, et fundum plerumque cultissimum stipendii loco concessum ignorauerit.

IX. *Sunt*, inquit THOMAS GRAGIVS in Iure Feudali: d) *qui et feudum a fundo deducunt, quasi fundum Beneficii loco concessum, qui nihil aliud est proprie nisi feudum. Nam liquidae litterae saepe in Dialectis eliduntur, sic quae latine Insulae Isolae Italice et Germanice e) dicuntur, et ita subtractio literis frequens est, ut illud Virgili:*

Feudum quos Fundus.

Matrisque vocavit

Nomine Castmillae mutata parte Camillam.

Quod praecipue locum obtinuit post Latinae linguae corruptionem. Mira est vel CRAGII vel illius, qui primus in hanc opinionem delapsus est, diligentia in excusanda rã Nelisione, de qua facilius transigeremus, si prius ratio constaret, cur prae reliquis omnis generis possessionibus, ea, quae in beneficium concessa magis aut vnice fundus dici meruerit. De Auctore in re tam absona non admodum laborabimus. Gemina videntur, quae MATTHIAS BERNEGGERVS in *disquisitione de Regno Hungariae* in medium protulit: f) *Deducta procul dubio notatio Feudi ab Hunno - Vngarico Föld, quod significat Terra, Tellus. Sic Darabföld, Gleba, Földes V Dynasta. Inde forsitan Feudum quidam dixerunt Foedum per Syncope elidendo de medio l, et Paragogen addendo in fine syllabam um. Ut enim praetereamus ea, quae iam dicta*

C 2

sunt,

d) L. I. Tit. 9. § 2.

e) forte Gallice, qui habent *Isles*.

f) §. 206. p. 107. in editione locupletiore a IOH. FERDINANDO BEHAMB Argent. 1676. 8. curata.

sunt, ingens adhuc quaestio superest, an illud Hunnico-Hungaricum *Föld* non potius sit Francico-Teutonicum *Feld*, vt adeo frustra sit bonus ille Vir, qui Berneggeriano Praefidio omnes patriae suae laudes cumulauit.

Feudum *
Foedere.

X. Porro reperti sunt, qui feudum a *foedere* prouenisse crediderunt, primum, quod in antiquis chartis vocem Foedi reperissent, deinde, quod ISIDORVS in *Originibus* g) Foederis vocem a Fide deriuat: *Foedus est pax, inquit Episcopus Hispalensis, quae fit inter dimicantes vel a fide vel a fecialibus id est sacerdotibus dictum. Per ipsos enim fiebant foedera, sicut per seculares bella.* Et hoc voluisse VIRVM MAGNVM in Praefatione ad Commentarium feudalem nullus dubito, nisi malis conicere, extitisse in Bibliotheca CVMACIANA Librorum Manuscriptorum ditissima Isidorum, eo, quo nos vtimur locupletiorum quem ICtorum Princeps, de aetate Vocabuli FEODVM, de qua Viri docti adhuc digladiantur, prorsus securus, in isto loco forte securus est. Non tam benigne cum CVMACIO agit ILL. LVDEWIGVS, et vbi semel stomachari coepit, in VVLTEIVM quoque et SCHRADERVM inuehitur. *Quod vero, ait Fridericianae ICtus celeberrimus, h) Vdalricus ZASIVS huic Erymo suffragetur, quod VVLTEIVS L. I. c. 2. n. 3. p. 16. et SCHRADERVS Part. II. c. 1. n. 3. volunt, id falsum est, cum is Part I. n. 2. p. 4. feudum a fide ducat. Ita tamen, vt etiam a FOEDERE ALLVSIONE vocabuli, quae multum abest ab Erymologia, dici possit. Obstupescit ibidem ad hanc defidiam audaciamque, et de nouis legibus in republica literaria rogandis cogitat, quibus poenae in illum decernerentur,*

g) L. XVIII. c. 1.

h) de Iur. Clientel. Germ. S. I. c. 2. §. 5. not. (x)

rentur, qui Doctorem pro se allegaret, quem non inspexerit, aut, qui ASSERVERIT CONTRARIUM. De SCHRA-
 DERO non valde mouebar, nisi, quod in tanto opere
 facilem esse lapsum, eoque excusabiliorem existimarem.
 Et ille omnino asserit, ZASIVM hanc sententiam sequi.
 Sed de HERMANNO VVLTEIO fateor, vt ICto Eximio,
 meliora sperabam, et en! ipsa verba: *Quod autem alii
 vocabulum feudi deducunt a foedere, eo quod Vasallus et
 Dominus inito inter se foedere ad mutuam fidelitatem
 praestandam se adstringant* per text. in c. 1. §. fin. de for-
 ma fidel. Zasius in Epir. feud. par. 1. n. 2. et in l. 2. in
 pr. n. 22. D. de Orig. Iur. Sonsbec. part. 2. n. 23. Han-
 net. 1. de feud. 2. Marin. de feud. tit. 16. n. 2. - - *id
 longius petitur esse videtur.* Ex quibus satis constat,
 VVLTEIVM ne verbo quidem hanc sententiam tribuisse
 ZASIO, et si tribuisset, id non iniuria fecisse ob illum al-
 terum locum ad l. 2. de Orig. Iur. *Tractu tamen temporis,*
inquit Germaniae sua tempestate Decus, quod omnia va-
riat, clientelarum nomine commutato, feuda a foedere
forstian, curiasque dominicales nominari coeptas. Simus,
 quaeso, memores humanae fragilitatis, et vereamur, ne,
 si illae leges in Comitibus literatis perferri fas esset, nostra
 etiam nomina in Curioforum Matricibus inter reos legan-
 tur. Parum sane, abest, quin asseram ILL. LVDEWIGIO
 eo ipso in loco, vbi ferendarum Legum Auctor est, il-
 lud ipsum accidisse, quod in aliis, indictis etiam multis,
 punitum vult. PETRVS tamen HEIGIVS, inquit post re-
 iectum Cuiacii locum, *cupide hanc originationem arri-*
puit, Part 1. Quaest. 2. n. 70. p. 45. *Hoc * mibi * indi-*
cio est a foedere nomen feudi deductum mibique non incon-
cinnum videtur. An ita? An vero BONVS HEIGIVS po-

C 3

tius

* mibi * in meo Heigio, qui Coloniae 1711. 4. editus non legitur.

tius CONTRARIUM ADSERVIT? Hoc verissimum iudico ex
 iis, quibus superiora continuat: *Et quia fere omnium no-
 minum plures origines et tanquam natales assignari pos-
 sunt*, teste Scip. Gentil. de Origin. in princip. EXISTIMO
 MAGIS vocabulum feudi a fide deductum esse, attestanti-
 bus ipsis compileribus, quibus ut Longobardis in re nota
 fides debetur maxime. De SCHRADERO supra diximus,
 cui eorum, quae de ZASIO minus accurate tradidisse vi-
 sus, facile gratiam faceremus, si ostendisset, quo illa:
*Nam Anton. de Prato Veteri vult feudum appellatum a foe-
 dere*, et reliqua, auctore dixerit. Saltem eam in variis
 operis MINCVCCIANI locis, quae eo spectare videbantur,
 frustra adhuc dum quaesivi. IACOBO SPIEGELIO eandem
 opinionem placuisse ex notis ad Guntheri Ligurinum
 LII. v. 45. constat. Sed cum satis hodie constet, *Feu-
 dum* per *Feodum* recte scribi, illud inuersarum literarum
 vocabulum *Foedum*, et, quod inde enatum, etymon ad
 foedas librorum corruptelas merito ablegamus.

*Feudum a
 Fide.*

XI. Denique a Fide siue Fidelitate Feudum dictum,
 vulgatissima est opinio, testibus velut mole sua laborans.
 Dabimus eos, qui nobis scribentibus ad manus sunt,
 IACOBVM DE ARDIZZONE DE BROILO, i) MARTINVM
 DE CARATIS LAVDENSEM, k) PARIDEM DE PVTEO, l)
 ANDREAM DE ISERNIA, m) MATTHAEVM DE AF-
 ELLICTIS, n) PETRVM RAVENNATEM, o) IOANNEM AN-
 TONIUM

i) in Summa Feudali c. 4.

k) ad 1. F. I. n. 23.

l) Tr. de Redintegrat. Feudorum in Prooem.

m) in Comment. ad Vfus Feud. ad II. Feud. 3. p. m. 217.

n) Comment. ad Vfus Feud. II. F. 3. p. m. 274.

o) in Consuetud. Feud. in Praelud.

TONIVM DE S. GEORGIO, p) VLRICVM ZASIVM, q)
 MELCHIOREM CLINGIVM, r) IOANNEM SCHNEIDEWI-
 NVM, s) MARIVM GIVRBAM, t) PETRVM NICOLAVM
 MOZZIVM, v) NICOLAVM INTRIGLIOLVM, x) IACOBVM
 CVIACIVM, y) IOANNEM MELONIVM, z) HENRICVM
 ROSENTHALIVM, a) LVDOLPHVM SCHRADERVM, b)
 GODOFREDVM ANTONIVM, c) GEORGIVM OBRECH-
 TVM, d) VALENTINVM ARITHMAEVM, e) OTTONEM
 MELANDRVM, f) HENRICVM ZOESIVM, g) IOANNEM
 COPPEN, h) IOANNEM WVRMSERVVM, i) ARNOLDVM
 CORVINVM, k) IOACHIMVM HAGMEIERVM, l) GEOR-
 GIVM SCHVLZIVM, m) IVSTVM RITTERVM, n) IOAN-
 NEM SCHONERVVM, o) IOANNEM MATTHIAM A SVDE-

TIS,

- p) in Comment. ad Vf. Feud. in Praelud. col. 16.
 q) in Feuda P. I. n. 2.
 r) in Feudor. Confuetud. p. m. 5.
 s) ad Feuda in Praelud. n. 18.
 t) in Reperit. de Success. feud. inter ascend. et descend. masc. in
 Praelud. I. n. 3.
 u) de Feudis. init.
 x) de Feudis Quaest. 2.
 y) in Prooem. Comment. in Feud. Confuetud. cui adscriptus
 OCTAVIVS FERRARIVS in Origin. Linguae Ital. voce: Feudo.
 z) in Thef. Iur. Feud. Civ. et Crim. Tit. I. §. 3.
 a) in Synopf. Iur. Feud. c. I. conclus. 6.
 b) in Tractatu Feud. P. II. c. I. n. 3.
 c) Disp. I. n. 2.
 d) in Tract. Feud. L. I. c. 4. n. 6.
 e) in Velit. Feud. Differt. III. §. 1.
 f) in Loc. Commun. Feudal. c. I.
 g) de Iur. Feud. prooem.
 h) in Obseruat. Iur. Feud. I. 2.
 i) de Feud. Impropr. Classe I. Sect. I. n. 7.
 k) Iur. Feud. tit. 2.
 l) Synopf. Iur. Feud. c. I. §. 19.
 m) Synopf. Iur. Feud. c. 2. n. 3.
 n) Institut. Iur. Feud. Lib. I. c. I. §. 1.
 o) Disput. Feud. L. I. disp. I. §. 8.

TIS, p) ARNOLDVM DE REYGER, q) IACOBVM KLESTIVM, r) IOANNEM TILIVM, s) LIBORIVM HATYSERVM, t) IACOBVM RITTERVM, v) SIGISMVNDVM FINKELTHAVSIUM, x) PAVLVM FRANCISCVM ROMANVM, y) BARTHOLOMAEVM LEONHARDVM SVENDENDÖRFFERVM, z) IOANNEM RVDINGERV, a) ERICVM MAVRITIVM, b) HENRICVM COCCEIVM, c) IACOBVM FRIDERICVM LVDOVICI, d) IOANNEM ANDREAM WESTPHALVM, e) IOANNEM BENEDICTVM SCHARTOV, f) et FRIDERICVM HERMANNVM CRAMERV. g) Haec tamen Doctorum spississima Nubes nihil vetabit, quo minus verum peruideamus, quod est, nihil hac decantatissima origine esse falsius. Plerosque in transuersum rapuit Compilerum Longobardicorum auctoritas: II. Feud. III. §. I. versu: *Feminam; Nulla autem inuestitura debet ei fieri, qui fidelitatem facere recusat, cum a FIDELITATE FEVDVM dicatur vel a FIDE.* Addidit antiquae

- p) Disput. Feud. I. §. 1.
- q) Disput. Feud. I. §. 12.
- r) in Conclus. Feud. proleg.
- s) in Paratit. instit. Feud. L. I. Tit. I.
- t) in Analyfi Iur. Feud. c. 2.
- v) in Lucubrat. Feud. c. III. §. 1.
- x) Disput. Feud. I. controu. I.
- y) in Exercitar. de Feud. c. 2.
- z) in Exercit. Feud. 3. §. 1.
- a) in Methodo Iur. Feud. L. I. c. 3. §. 8.
- b) in Posit. Iur. Feud. Coutrou. Dec. I. §. I.
- c) Hypomnem. Feud. Tit. III. §. 1.
- d) Disput. Feud. II. thes. I.
- e) in Quaest. Feudal. Sect. II. c. I. qu. 2.
- f) in Medulla Feudali c. 1. §. 1.
- g) in Conclus. Feudal. conclus. 6.

quae opinioni pondus, quod fides siue fidelitas vasallitica ad essentiam vel substantiam Feudi pertineat. Vltimum colorem errori superinduxit, quod Latinorum fides noua Italicorum Hominum dialecto *le Fede* sonet. At enim uero vt inuerso ordine haec diluamus, quis non uideret a Romanorum *Fide* et ab Italicorum *Fede*, *Feudum* vel *Feodum* multum distare, nec rationem in promptu esse, cur Itali *Fedum* suum, vel *Fidum*, si placet, uocem ex uernacula eaque notissima natam apud se corrumpi passi sint. FRANCISCVS HOTTMANVS in Disputatione de Feudis: h) *Si e latina origine fingere nomen Feudistae uoluissent, quidni Fidelium potius, integra prima retenta syllaba, aut Fidelitium, aut nescio quod eiusmodi confinxissent.* hh) Absque fide, si rem ipsam inspicias, feudum non est; at fragilis inde est illatio, si Fidei uox non fuisset, nec Feodi uocem extitiram. Sexcenta sunt uocabula, quorum nomina nihil affinitatis habent cum eo, quod essentiam siue substantiam constituit. Denique Iuris Auctoritas in simili argumento prorsus est nulla; ne maximus quidem Principum uia sua lege aut iussione efficere potest, ut factum infectum sit, ut id quod non fuit, fuerit, ut uox originem non habeat, quam habuit, ut *fides* mater fuerit *feodi*, quae non fuit. Quid adeo dicamus de Compilatoribus Longobardicis, hominibus priuatis, ab illa tempestate, qua *feodum* dici coepit, remotissimis, bonarum literarum, historiarum et antiquitatum, maxime externarum, rudibus et ignaris, quibus *Marchia dicitur*, i) *quia*

h) c. I. p. m. II.

hh) confer. ANTON. GOSSELINVM in Historia ueterum Gallorum P. III. c. 62. p. 317.

i) II. Feud. X.

quia *marca* k) *ut et plurimum iuxta mare est posita.*
 Sed peccaremus forte in hanc literarum lucem, si hae
 tenebrae nos amplius morarentur. 1) Duo fere secula
 elapsa sunt, ex quo nascentis Academiae Marpurgenfis
 eximium Decus, IOANNES FERRARIUS MONTANVS VE-
 rissime scripsit: m) *Ad fin. c. 1. Per quos fiat inuestitura*
a fidelitate, et per Antonium de Prato veteri a foedere
appellationem feudi duci, est relatum; remotius quidem,
quam ut nominis deriuationi respondere videatur: neque
magis, ac si lapidem ex eo, quia pedem laedat, deno-
minare velis.

Feudum quasi
Fuecbdon.

XII. Parum bene res successit Interpretibus, qui
 inter fontes peregrinos originem feudi quaesuerunt;
 nunc videamus illos, qui in vernaculi sermonis penetrali-
 bus eos latere sunt arbitrati, naturali, ut opinamur, via
 a minus speciosis ad magis probabilia digressuri: Vbi
 equidem primus omnium nobis occurrit IOANNES GO-
 ROPIVS BECANVS Medicus doctissimus, qui in Herma-
 thenis

k) vel ut BARTHOLOMAEVS BARATERIVS in suo codice le-
 gisse videtur: *Dicitur autem Marchia, quasi Mari cara, id est col-*
locata et iuxta mare plerumque posita, in Libello Feudorum Re-
formato Tit. II. c. 8. ex quo et ANTONIVM MINGVCCIVM
L. I. Tit. II. verbis: dicitur autem Marchia, quia cara, id est col-
locata et iuxta mare plerumque posita sit, supplendum; et ipsos
nostros Libros Feudales emendandos esse iudico, multis indicijs
pro comperto habens, hos corruptissimos. Confer, si lubet,
VOLPHGANGI HVNGERI Notas in Caroli Bouilli Vocum Gallica-
narum Tabulas E. 3.

l) Affinis videtur sententia eorum, qui a voce latina *fo* feudum
 deriuant. Vide, quae disserit ILL. LVDEWIGIVS de Iure
 Clientel. German. Sect. I, c. 2. §. 6. not. (d) vere, nisi quod non
 tam IASON quam potius ANTONIVS DE PRATO VETERI
 HOSTIENSI hanc sententiam affinxisse videatur.
 m) in *Vltus Feudor. L. I. c. 1. p. m. 26.*

thenis: n) Latini, inquit, ex Oor aurem fecerunt, et ex aure audio, quasi aurio. Qui igitur aures nostras instruit, et earum vim omnem ad Verbum aeterni patris, quo omnia creata sunt, dirigit, is Oorfuecht vocatur, a quo Graeci Orpheus fecerunt, diphthongo VE transposito in EV. Fuecht autem fit a Vueg, quod est compono, ordino, accommodo, dispono: sic, Got salt vuegen suae fuegen, id est, Deus disponat. Hinc Fuechdom pro bonis Superioris alicuius Principis dispositioni obnoxiiis: e quo Latini Feudum fecerunt, mutata diphthongo qua carent, in eam quam habent, solo vocalium ordine mutato. Ego Viri illius summam eruditionem, magnum, quem ad ista studia, attulit, animum, et optimam de patria bene merendi voluntatem magni facio et laudo, neque tamen non sum persuasus, et haec et alia in isto opere multa allegasse, idem esse, ac refutasse.

XIII. BECANI latus claudat NICOLAUS VIGELIUS, *Feudum quasi Voetbey.*
 qui in Methodo Iuris Feudalis: o) Constat, ait, officia publica et praefecturas in iure militias appellari, ut supra quoque ostensum. Constat item eiusmodi praefecturas Germanis vocari Voetbey, quemadmodum et Praefectum Voet appellant, haut dubie tracta voce a Graeco verbo βοηθῆω, quod est adiuvoo, succurro, vnde βοηθεω, auxilium, praesidium, praefectura seu militia: βοηθός, adiutor, cuius saepius fit mentio Nouella §. Graeca. Sunt enim istiusmodi militiae, seu praefecturae tam armatae quam rogatae adiumenta et auxilia laborantis et administrantis domini, in quibus constituti praefecti ad vocem domini, succurrunt, eiusque mandatum in administrationibus exequantur.

D 2

n) L. V. p. m. 102.

o) c. II. §. 2. p. m. 49.

quantur. Quod igitur Graecis est Βοήθεια, Germanis est Voethey, quemadmodum populari lingua appellatur, nam scribae e seu η in g suo more solent mutare. Postquam ergo Imperium a Graecis ad Germanos est translatum, quod factum aiunt, anno a Natiuitate Christi octingentesimo primo, et ita in Germanorum Imperatorum potestatem militiae seu praefecturae Imperii peruenerunt, ab iis distributae et recognitae fuerunt: maluerunt Germani haud dubie istiusmodi militiae sua lingua vel potius Graeca, Voethey appellare, quam militiae vocabulo, quod propter Imperium Graecorum in usu deserat, vii. Hac ratione factum est, ut Itali et alii Imperio subiecti, militiaeque a Germanis Imperatoribus recognoscentes, eorum linguam in denominandis iis fuerint secuti, sed deprauate, pro Voethey, Feudum appellantes et pro Voet Feudatarium seu Vasallum. Nec huius laboriosissimi Icti conatus plane displicent, licet totus ille locus παραρῆμασι criticis et historicis scateat. Fons erroris est, quod Feuda a veterum militiae exorta credat, quod commentum suo loco examinabimus. Riui errorum inde ducti sunt: illas militiae dictas esse Βοηθείας, cuius rei idoneum auctorem non habet, (nam Βοηθός τῆ πριμικηλῆ τῶν λαμπρωτάτων τριβύλων νοταρίων, siue Adiutor Primicerii clarissimorum Tribunorum Notariorum, cuius tam multa mentio in Nouella VIII. huc nihil facit) p). Βοηθείας illas seu militiae cum Imperio a Graecis ad Romanos peruenisse, cum tamen satis constet inter Historiarum peritos, decantata illa Imperii Romani in Carolum M. translatione maximum illum Regem ne vna quidem gleba locupletiolem factum: Germanis prae militiarum nomine Grae-

p) V. GVIDVM PANCIOLOVM in Noticia Imperii Orientis c. 92.

Graecum placuisse, indeque suam Vogteiam, tandemque Feudum effinxisse, mira est metamorphosis, eaque falsissima, quod illa vox neque Graeca neque Germanica sit, sed Latina: *Aduocatus* est Patronus, Tutor, Defensor, Graecis *Παράκλητος*, quo nomine Ecclesiastici homines, vel ortu, vel doctrina et sermone eos cohonestabant, quorum tutelae, fidei atque clientelae se suaque commiserant. Homines Germani harum literarum expertes aphaeresi inter pronunciandum frequentissima *Aduocatum* in Vocatum, Phogat, Voget, Vojet, Voigt, Vogt, Vaugt et Fauth commutarunt. q) *Charta Alamannica XXXII. Seculi IX. r) Recepit pretium venditor ab emtore cum Vocato suo Honcrato.* NOTKERVUS LABEO Psalm XXXIV. v. 1. s) *Vuis min phogat uider alle: sis defensor meus contra omnes.* REX TYROLIS in Paraenese ad

D 3

Fride-

- q) ILL. LVDEWIGVS de Iure Clientel. German. Sect. I. c. II. §. 6. not. (e) in fine. *Vetustissimo*, inquit, *tempore*, FAVTH dictum fuisse, qui iam nunc VOGT audit, cum ex vulgi sermone in quibusdam provinciis hodieque usitato patet, tum ex *Diplomate Ottonis I. quod exhibet MAIERVS de Aduocacia c. 2. n. 243. p. 63. Quare opus non est, ut verbum vel ab ebraeo vel graeco vel latinorum aduocacia reperamus.* Cum haec primum legerem, non equidem mente comprehendere poteram, qui ex vulgi sermone hodie usitato pateat, antiquissimo tempore eum, qui nunc *Vogt* dicitur, *Fauth* dictum: sed hanc dubitationem mihi excutiebat voluptas, quam persentiscebam mihi allatum iri ex lectione diplomatis Ortoniani Germanici (ita enim verba acceperam, ut accipi possunt) a MAGERO exhibiti. Sed o! fallaces hominum spes! Exhibebat MAGERI locus Diploma, etiam Germanicum, sed recentissimi idiomatis, immo, ut ipse MAGERVUS citato loco clare ait, a CHRISTOPHORO LEHMANNO *Chronici Spirensis Libro IV. c. 3. in Germanicum translatum.* Quod ipsum, cum euoluto LEHMANNO, ita prorsus se habere comperissem, opus esse credidi, me nihil a Latina origine dudum probata dimoueri.
- r) apud GOLDASTVM Alamann. *Rer. Script. T. II. p. 35.*
- s) in IO. SCHILTERI *Thefauro Antiqu. Teuton. T. I.*

Fridebrandum Filium: t) *Vnd Romsch Vogt von Vursten Kur*, ad quem locum MELCHIOR GOLPASTVS in notis veterum Poetarum Vernaculorum fragmenta plena manu congescit. Adde DVCANGIVM in Glossario voce: *Vogtmann et Voietrecht*, IO. SCHILTERVM in Glossario Teutonico voce: *Voget* et BYRCARDVM GOTTHELF STRVVIYM in praefat. ad nouissimam Mageri editionem, initio.

Feudum a Faida,

§. XIV. Non vni doctorum Virorum probata sententia est, vocem Feudi a *Faida*, quod inimicitiam hostilitatemque denotat, *eine Sehdte*, descendere. Aetate reliquos, quos nos equidem inspeximus, vincit laudatus IOANNES FERRARIYS MONTANVS, u) qui, *Vnde etiam*, inquit, *Feudi Appellationem, vocem nuperam, et ab ipsis barbaris, forte Longobardis - - oriundam, argumenta sunt non tam leuia, nimirum, qui Faidam pro inimicitia hostilitateque usurpant, vt in Legibus Longobardicis est videre praesertim in Constit. I. de Faidosis, et in Constitut. Si quis liberum hominem, de homicidijs liberorum hominum. Cuius amouendae gratia Vasallus dominum iuuare debet, Faidamque leuare, quod et Iacobus Columbinus c. I. de iis, qui feudum dare possunt, subindicat. In eandem consensere NARDVS LIPARVLVS in Annotationibus ad Andream Iferniensem x), FRANCISCVS HOTMANVS in Commentario Verborum Iuris voce: *Feudum* xx) IOANNES GOEDDAEVS in Medulla Feudali y) IEREMIAS REVSNERVS in Methodo Iuris Feudalis z), GERHARDVS FELTMANNYS*

t) *ibid.* T. II.

u) In vsus Feudorum L. I. c. I. p. m. 25.

x) p. m. 217.

xx) Perperam notatus ab ANTONIO GOSSELINO in *Historia Verborum Gallorum* P. III. c. 62. p. 316.

y) *Disp.* I. §. XI.

z) *Disp.* I. thes. 35.

MANNVS de Feudis a) et imprimis GOTTFRIDVS WENDELINVS in Glossario, voce: *Leode*. Adscribamus huius verba; *Etymon vocis descendit ex eadem analogia, qua Saida format Feodum et Feudum: sic enim ex Liede Leode et Leodis. Et Liden quidem propria est popelli vox sicut dixi et mox dicitur in vocabulo LIDVS. Vee quoque proprie est Odium; Deede, German. Saide Hostilitas, Viantscap, Saintschaft, Inimicitia. Feodum ergo siue et Feudum, merces hostici, hostimentum, stipendium seu beneficium militis; Leode porro peculium plebei. Singularis est opinio Consultissimi TRIERI in Animaduersionibus ad Strykii Examen: b) Antiqui Germani vocabulum hoc pronunciarunt Feode, vti in veteribus Diplomatum et adhuc hodie in lingua Gallica scribitur. Fede significat bellum, cuius loco etiam Fee dixerunt, vti adhuc hodie Germani inferiores loco Leder dicunt Leer, et vti Feudum Ligium a Ledig appellatur. Ode denotat bonum seu possessionem, vti ex vocabulo Kleinod aliisque constat. Nos equidem FERRARIO largimur Faidam inimicitiam denotare, immo Faidae causa primum feuda orta; superest tamen inter Faidam et Feodum insigne discrimen, quod si quis putet nullum, in aliud incommodum incidit, bellum et rem belli causa datam vno nomine venire, quae pro illorum temporum ratione *faidodia* vel *faidalitia* dici debuissent. Iactata a WENDELINO analogia nondum in aprico est, magis miramur et hunc ipsum WENDELINVM, mercedem hostici, stipendium seu beneficium militis animo voluentem, et TRIERVM feuda inter Oda referentem, viam rectam ingressos, ad metam non peruenisse.*

XV.

a) C. I. §. 2. n. 3.

b) c. II. animadu. 16.

*Feudum a
Voeden.*

XV. Haerent ad Riuulum, fontem tamen mentientem, et omnino prope ab ortu absunt, qui a **Voeden** siue **ſōden** vocem feudi profectam existimant, quod Belgis est *alere*, vnde iisdem *Voeder* pabulum, *Voedſel* cibus, *Voedſter* nutrix, et similia descendunt. Nos dicimus *Füttern*, *Futter*, vnde mediae aetatis vox barbara *Fodrum*. Dabimus huic sententiae Patronos OBERTVM GIPHANIVM in Tractatu de Iure Feudorum c) IOANNEM GRYPHIANDRVM de Weichbildis Saxonice d), GEORGIVM STIERNHIELMIVM in Glossario Vphila-Gothico, voce: *Fodan*. IOANNEM FRIDERICVM RHETIVM in Commentatione ad Ius Feudale Commune e) et GEORGIVM BEYERVM in praefat. ad delineat. Iur. Feud. GIPHANIVS et GRYPHIANDER ad *Fodra* prouocant, STIERNHIELMIO Feudum sunt bona data *till ſōdum*, RHETIO et BEYERO *Feudum* est *ſōdethum*. Sed vltimam syllabam vocis: *Feudum* latinae originis esse, satis monstrat, quod per casus varietur. Tō *ſōden* autem non rectius conuellemus, quam commonstrando Fontem, ex quo et vox *Voeden* et vocabulum *Faida* et infinita alia, inprimis autem FEODI verbum profluxere.

*Feudum a vo-
ce primigenia
Ese.*

XVI. Hic non est alius, quam Vox antiquissima, **VOX**, ni fallor, primigenia, **FEE** Pecus, quae, vt simplicissima, vt quotidiana ab Origine Gentis ad nostram hanc aetatem perduravit, Belgis **VEE**, nostra Dialecto **Vieh**. IVSTVS LIPSIVS in Glossis: *Fiu* Pecora, nos *Vee*. Hoc vocabulum mox ampliato sensu, opes, diuitias, denotauit, facillima translatione, quod in gentium primordiis diuitiae

c) c. II. n. 27.

d) c. 49. n. 8.

e) Libro I. Tit. I. n. 14.

diuitiae in armentis pecudibusque consistebant. Praeclare TACITVS de Maioribus nostris: f) *Ne armentis quidem, sius honor, aut gloria frontis. Numero gaudent, eaeque solae et gratissimae opes sunt.* VLPHILAS in Euangeliis Gothicis g) de Iuvene diuite, qui ob imperatam a sanctissimo Seruatore paupertatem tristis discedebat: *Vas ba-bands Faibu manag: ἢ γὰρ ἔχων κτήματα πολλὰ, ut* LUTHERVS noster vertit: *Denn er hatte viel Güter.* v. THOMAM MARESCALLVM in Obseruationibus ad hunc locum, FRANCISCVM IVNIVM in Glossario Gothico, voce: *Faibu*, et GEORGIVM STIERNHELMIVM in Glossario Vlphila-Gothico, voce eadem. Iam constat, nondum inuenta pecunia signata, permutationem fuisse *συν-βάλλαγμα* antiquissimum, non modo id genus, qua rem pro re, corpus pro corpore damus, cui successit emtio venditio, sed alterum quoque, qua do ut facias, quam locatio conductio exceptit. Vin Exemplum? Sacrae Lite-rae illud nobis suppeditant, licet minus probandum. Ex Geneleos XXXVIII. v. 17. constat, Iudam Iacobi filium ducem gregis, Caprum, Thamari Nuru suae, sed quam Meretricem credebat, pro concubitu esse pollicitum. De Germanis ILLE, cui vni Romanorum dignae grates a Gente nostra persolui non possunt, post verba supra ad-scripta: *Argentum et Aurum propitii, an irati Dii ne-gauerint dubito - - proximi ob usum commerciorum au-rum et argentum in pretio habent, formasque quasdam nostrae pecuniae agnoscunt, atque eligunt: interiores sim-plicius et antiquius permutatione mercium vtuntur.* An vero quis amplius dubitauerit, num, in magna vocum

apud
 f) de Moribus Germanorum c. 5.
 g) Marci X. 22.

E

apud Veteres paupertate, *Faihu* Gothorum, *Fio* vel *Fiu* Francorum, *Feoh* Anglo-Saxonum, *Fe* Islandorum etiam *pretium*, *mercedem*, *stipendium* denotauerit, cum inter Anglos ille significatus in hunc usque diem perduret, immo apud eosdem pecunia signata, pretii mercedisue eo aptius constituendae causa reperta, idem nominis acceperit. GVILIELMVS SOMNERVS in Dictionario Saxo-nico-Latino-Anglico voce: Feo: *Feo*, *Feoh* Pecunia, Nummus, *Money*, item pretium, stipendium, merces. *Value*, *Price*, *Hire*, *Reward*, *Stipend*, *Fee*. STEPHA-NVS SKINNERVS in Etymologico Anglicano, voce: *Fee*: *Fee* ab A. S. *Fea*, *Feo*, *Feoh*. It. *Fio*, Pecunia, Merces, Praemium omnia ab A. S. altero *Feoh*, Danice: *Fee*, Belgice: *Vee*, Teutonice: *Vieh*, *Pecus*, quia olim sola praemia et munera erant pecora. GYDMVNDVS ANDREAE in lexico Islandico voce: *Fe*: *Se*, *hodie*, *Sic*, *Pecus*, *Pecunia*. GVILIELMVS NICOLSONVS in Epistola ad Dau. Wilkinsium p. 4. *Vox Feo siue Feoh saepius nummos vel stipendium sonat, sicut et hodierna Fee*. Nonne etiam Latini a Pecude Pecuniam, et Pecuniam omne, quod Pecunia parari potest, dixere? VLPPIANVS in l. 178. D. de V. S. *Pecunia verbum non solum numeratam pecuniam complectitur: verum omnem omnino pecuniam, hoc est, omnia corpora: nam corpora quoque pecuniae appellatione contineri, nemo est qui ambiget*. HERMOGENIANVS in L. 222. D. eod. *Pecuniae nomine non solum numerata Pecunia, sed omnes res, tam soli, quam mobilia, et tam corpora quam iura continentur*. Est itaque haec opinio omnino probatissima, a primo etiam auctore, magno GROTIO, nobis commendabilis, qui in Prolegomenis ad Historiam Gothicam: h) or, inquit, *Possessio est etiam priscis*

h) p. 23:

priscis Saxonibus, unde Feot sine Feodum fiduciaria fructuum possessio. Obscurius fateor, quod ad postrema verba attinet. Sed per fiduciam dare, est dare, non translato simul pleno perpetuoque dominio, quod et tunc fit, quando ad capiendos fructus fundi possessio transfertur. Sed idem clarius alio loco, in Florum sparsione ad Ius Iustinianicum: i) *Origo Vocis est Fe-od id est, stipendii possessio.*

XVII. Post GROTIUM eandem sententiam amplexi *Immo a Fee* sunt inter doctos Viros et multi et magni, k) sed vti est *et Od.* mens humana ad dissentiendum maxime proclivis, non absque nouo discrimine. Sunt qui Vocem hanc dicunt esse compositam ex *Fe* et *Od*, quod posterius vocabulum Fundum, Possessionem, rem soli kk) denotare fere con-

E 2

flat.

i) Edit. nouiss. cui PRAESES praefatus est p. 440.

k) Singularis est sententia CL. WACHTERI in Glossario Germanico voce: *Vieh*, nostrae tamen affinis: *Atque hinc iam patet, quid sit id, quod vulgo Feudum vocatur, nempe nihil aliud quam peculium. Componitur enim, ut mihi quidem videtur, a feu, substantia, possessio, et terminatione dum, quae possessioni iurisdictionem adicit, ut diximus in observationibus ad suffixum dum primae significationis; quam adduxisse opus erat, ne Virum de nostra Lingua iam praeclare meritum per obliuionem neglexisse videamur.* Sed cum ille in Magno opere a multis annis verferetur, nihil adhuc monendo *φουρδία; φομε. δευρδία; expectamus.*

kk) Sunt qui quaecumque proprietatem *Od* appellatam credunt, et eo nomine ad vocem *Kleinod* prouocant. Inter eos B. GYNDLINGVS in in Gundling, P. I. n. 1. p. 22. *Od heisse ein Eigentum, Kleinod, ein klein Vermögen.* Ego subsisto, donec apertius de latissimo hoc significato mihi constabit, idque vel ideo, quod in antiquis *Rhythmicis Germanicis* MSCRIS de Dieterici Veronenfis rebus gestis olim haec legerim annotauerimque:

Manck rotber Mund sus Wort do rez

Manck angen plick wurd do verzet

Manck

stat. GVILIELMVS SOMNERVS in Dictionario Anglo-Saxo-
nico: O *odene Area, a floore, a court, a yard, a ground
plot. on odene cyhne macian* h. e. in afea fornacem facere.
Supereft in *Einöde*, eiusmodi loco in quo quis solus est,
in *öde, veröden*, efficere, vt praeter spatium locumque
nihil adfit, in *Friderichsöde*, quae munita Iutiae Vrbs est,
in *Upsala ödhe* quae IO. O. STIERNHÖÖKIO l) sunt pos-
sessiones Vpsalenses Regum Vpsalienfium, et in aliis.
Sunt, qui eam simplicem esse credunt, aut saltem frequen-
tiffima particula, *hod, had, beit* in fine exornatam. Prio-
rem sententiam amplexus HVGO GRÖTIUS, vt diximus,
cui adftipulantur IOANNES LOCENIUS in Explicatione
vocum Feudalium, m) LVDOVICVS CANTARELLVS FA-
BER, n) IO. O. STIERNHÖÖKIUS de Iure Sueonum Gotho-
rum vetusto, o) HVLDERICVS EYBENIUS Dissertatione I.
de Feudo folari, p) IOANNES NICOLAUS HERTIUS de
Feudis oblatis q) IOANNES SCHILTERVS cum in Com-
mentario ad Ius Feud. Alamann. r) tum in Institutione
Iur.

Manck bentlein weis getrugte

Manck KLEINHEIT eins dem andern fcherckt

Von lieb würd manches heimlich krenkt

Manck Heldes Kny sich pugte

et versus finem Poematis

Die purgern fein und auch subtil

Die fcherckten der Prent do KLEINHEIT vil

Und beten mit ihr hochzeite,

et reliqua, ex quibus versiculis potius probaueris, illud O! in
Kleinodiis esse celebratiffimum suffixum *beit, had, hod*, de quo
mox plura occurrent.

l) de Iure Sueonum vetusto L. II. c. 6. p. m. 273.

m) Subiuncta Antiquitar. Sueo-Gothicis p. 164.

n) Traité des Fiefs et de leur Origine L. I. c. 3. p. II.

o) L. II. c. 6. p. m. 277.

p) inter opera p. 643.

q) P. I. §. 2.

r) ad Rubr. §. 7.

Iur. Feud. s) IOANNES GVILIELMVS ITTERVS de Feudis Imperii, t) BVRCARDVS GOTTHELF STRVVIVS in Historia Iuris u) et in Iurisprudencia Feudali, x) Nomina, ni fallor, quantiuis ponderis. Sed in aduerfis castris agmen ducit HENRICVS SPELMANNVS in Glossario Archaeologico hunc in modum verba faciens: y) *Proprie autem salarium, stipendium, per translationem praedium, quo ex beneficio domini sed et stipendii loco vassallus gaudet, ideoque hinc stipendium, illinc beneficium appellatum.* Feo enim Feh et Feoh Sax. (Anglis hodie Fee) *merces, stipendium: atque inde, (vt mihi videtur) feodum h. Saxonico euphoniae gratia in d. mutato: ni placeat had vel hod adicere, quod Saxonice etiam classem, statum et ordinem significat; vt perinde dicatur feodum quasi Feohad vel Feohod, id quod statu vel ordine stipendiario possidetur.* Cum Viro procul dubio in his literis magno alii faciunt, sane non minus eximii, GVILIELMVS SOMNERVS cum in Dictionario Saxonico Latino-Anglico tum etiam in Glossario Scriptoribus Anglicanis a Rogerio Twysdenio editis subiuncto, voce: Feodum, MARCVS

Diversae sententiae Auctores, qui vel a Fee simpliciter derivant, vel ex Fee et hod compositum credunt.

E 3

ANTO.

s) c. 1. §. 1. qui tamen sibi contrariari videtur, cum in Exercit. ad D. IV. §. 23, not. (c) p. 55, a. scribat: Est enim compositum ex oed, bonum, et verbo: *faben, emphaben*, capra ex beneficio Regis. Atque iterum Exercit. XVI. §. 84. Ita *Feodum Feod* dicebatur omne id, quod ab alio recognoscebatur, *ad* enim est bonum, *gut, Feh* videri posset esse pro *Fab.* id est, *Faben, Emphaben*. Sed salua res est per ea, quae in Dissertatione de natura successiois Feudalis c. 1. §. 3. leguntur: Feod, foedum, quod alludendo dici posset quasi *Fagut* - sed magis est vt natales huius vocabuli a Saxonum Veterum Vocabulo arcessamus

FEE x. r. 2.

t) c. 2. §. 9.

v) c. VIII. §. 2. no ††††

x) c. I. §. 7.

y) voce: Feodum p. 216.

ANTONIVS DOMINICVS de Praerogatiua Allodiorum, z)
 STEPHANVS SKINNERVS in Etymologico Linguae Angli-
 canae voce Fee, ILL. LVDWIGVS de Iure Clientelari Ger-
 manorum, a) Reuerendissimus NICOLSONVS in Epistola
 ad Wilkinium, b) et Consultissimus FLEISCHERS in In-
 stitutionibus Iuris Feudalis. c)

Quibus re-
 spondetur.

XVIII. Hi doctissimi Viri plerique omnes ita suam
 dixere sententiam, vt, cur alteram alteri praefendam
 credant, vix ac ne vix quidem indicauerint, si discesseris
 ab ILL. LVDEWIGIO, qui in saepius allegato Libro *de Iure
 Clientelari Germanorum* plures attulit causas, cur nec pri-
 ma, quam appellat, opinio (de Fe-od) nec altera qui-
 dem (de Feoh-hod) probabilis videatur. Licebit nobis
 pro libertate, qua Respublica literaria fruitur, responde-
 re ad istas causas, si prius nonnihil monuerimus, cur
 illud *Feod*, etiam *Feohod* praeferamus. Primum
 quod amice conspirent *Feod*, *All-od*, et *Le-od*, ad quae
 tria fundorum et possessionum genera Teutonicarum gen-
 tium res soli referendas esse, alio forte loco explicatum
 dabimus. Deinde cum *Fee* etiam ante feuda introducta
 • *stipendium*, *salarium*, *mercedem* denotauerit, quae fere
 in rebus mobilius consistebant, conuenientissimum fuit,
 vt nouum illud stipendii, salarii, mercedis genus in fun-
 dis constitutum, *Odi* nomine adiecto, a reliquis discer-
 neretur. Denique mouet, in antiquis monumentis nul-
 lum *Feohodi* vestigium apparere, ex quo constet, vo-
 cem *Feodi* inde fuisse per contractionem enatam, quod
 poste-

z) c. 16. §. 7.

a) Sect. I. c. II. §. 3. lit. (g)

b) p. m. 4.

c) c. I. §. 39.

posterius, vti fieri potuisse non negamus, ita, donec factum esse clarius probetur, in illa rē Feodi simplicitate merito persistimus. Sed nunc audiamus ILL. LVDEWIGVM: *Superius dixi, Pomeraniae incolas Feod verbo hodieque denotare cuiusvis generis alimenta, einen Unterhalt; quod etiam olim quibusvis Germaniae populis in usu fuit, quod ostendimus ibidem.* Non negauerimus vsum vocis Feod Pomeranicum, quamuis, qui tricari velit, asserere possit, illud a Venedis esse, vel a voce Voeden descendere. Saltim a more praesentis aevi ad vetustissimi temporis vsum argumentum duci non posse, satis constat, quanquam, si de antiquis aliunde constat, recentia insignis pondus addant. Germanas autem gentes quasvis feod alimenta appellasse, ex allegato loco perspicere nondum potuimus. *Vt adeo opus non sit, pergit Vir illustris, vlla plurimum verborum compositione, imprimis cum quo vetustior et magis barbara, eo etiam lingua simplicior sit et minus composita.* Verissima equidem sunt postrema, sed ideo nemo negauerit ea tempestate, in qua feuda reperta sunt, infinita in Germanicarum gentium Dialectis extitisse composita, qua tribu quis mouebit τὸ Feod, sua natura longius, quam vt primigenium credas. *Deinde, addit Illustris Aduersarius, si od peculiaris vox fuit, difficulter factum esset, vt in ud degenerasset.* Immo verò facillime, et prorsus persuasum habeo, τὸ EO et τὸ EV inter Francos fuisse cognatissimi soni. Testes omni exceptione maiores excito *Praeceptum CHILDEBERTI de A. 707. quod ex Archiuo Dionysiano IOANNES MABILLONIVS d) edidit, verbis: vt neque vos neque iuniores SEO successores vestri, nec quislibet de iudiciaria potestate, et reliqua, et Eiusdem*

d) L. VI. n. 26.

dem CHILDEBERTI *Placitum* de A. 709. ab eodem MABILLONIO e) ex Autographo Dionysiano editum, verbis: *tam de alode, quam de comparatio, seo de qualibet tractato ibidem sua fuit possessio vel domeracio*, vt notissimam vocem *Leodes* et *Leudes* nunc taceamus. *Contra facilius longe fieri potuit*, verba iterum sunt eius, cui contradicimus, vt H quod elementum vix literae nomen meretur, idque in fine positum cum D. commutaretur, Feoh Feodum: non Feohum scribendi: *vti ex gehen, olim gahen, gadum formauit barbara aetas*. Fieri potuisse, largimur; an facilius, dubitamus; factum esse, vt probeatur, expectamus. Vt ne illud *gadum* nobis obsit, fateamur, aut ignorare nos vocem, aut eandem esse cum DV-CANGII *Gadio*, quod Vadum, Gallice: *Gvé*, explicat. Vt autem taceamus, plures fore, qui Latinam originem ruebuntur, magis probabili ratione a voce: *Waten*, quod a *Water*, *Wasser* descendit, *Waten im Wasser gehen*, cuius originis fortissimum argumentum *to Gu* in Gallica Voce superstes. *Præterea*, subiicit Vir doctissimus, qui *Feuum feuda quondam dicta esse credas: si od pars eius potissima*. Non potissima, inquam, sed altera. Iam vero quis omnium per tot secula in tot gentibus factarum mutationum rationes reddet? quis omnes Apocopes, Synaereses, Metatheses, Antitheses enarrabit? Tentabimus tamen: *Fe-od* a Francis pronunciatum *Fe-ud*: demonstrauimus id supra ex chartis Merouingicis. D per Apocopen omnibus gentibus frequentissimam perit. Habes *Fe-u ee*) cui si latinam terminationem addas, *Feuum* tibi nascitur.

e) Ibid. n. 27.

ee) MELCH. GOLDASTVS ad Cunradi Fabariensis Casus in Script. Rer. Alamann. T. I. pag. edit. nouiss. 138. b. Verus Glossar. Franco-Latin. Fou, Feodum. *Mira scriptura si vera, et non aberrauit*

nascitur. Iam per Epenthesin τϥ E praefige cognatissimum I habes *Fiev* et hodiernum *Fief*. Nunc audire mallet, num Illustris Fridericianae ICTus ex *Feod Feovum* et *Fief* planiori via conficiat. *Ad extremum*, pergit, od SCHILTERO *fundus est, aut alia res corporalis: Sed Feoda aequae in Iuribus constitui idque tempore antiquissimo*. Pace eruditissimi viri dixerim, hoc ipsum gratis asseri, immo antiquissimo tempore et in prima origine feuda non fuisse nisi fundos. Non patitur hic locus tam amplam disputationem, et sufficere, ostendisse, a SCHILTERO allegatum ex legibus MALCOLMI II. Regis Scotiae apud SKENAEVM testimonium nihil nostrae sententiae officere. Non vtar auctoritate HENRICI SPELMANNI, qui istas MALCOLMI Leges eius antiquitatis non esse statuit, quam prae se ferunt. Id monebo, etiam MALCOLMI R. aetatem a prima feudorum origine multis seculis abesse. Vnde nihil

aberravit Glossator, qui in quarta vocali reposuit quod in secunda erat collocandum, ut antiqui dixerunt Feu, quod nostri Franci Fieu. Quod Goldastus hic asserit, antiquos dixisse Feu, ut firmemus idoneo auctore, en! chartam Seculi XIII. quam Dominus GUIDO ALEXIVS LORINEAV Historiae Britannicae Tom. II. col. 395. edidit: A tous ceox, (si placet, et ad hanc voculam, quam Galli hodie scribunt ceux, animum advertere, firmabit ea, quae de vocalis quartae et quintae commutatione supra sunt disputata) qui verront ces lettres Raol Seigneur de Fougieres, Pierre de Chemillé Seigneur de Brochesnac et Alienor sa femme et Ollivier de Montauban et Joanne sa femme salut en notre Seigneur. Sachez que comme conteus fut entre nous pardevant diés sur le FIEF DE PORREHOIT de Pescheite Monseigneur Eun fils le Comte - - et est tenu ici Raol de Fougieres a ly faire attorner ceux, qui estoient hommes Monseigneur Pierre de Chemillé DE FEU DE PORREHOIT par devant de cely FEU, qui est EN TRINITE. Et s'il y avoit aucun des hommes, qui ne fussent pas hommes a cil Pierre de Chemillé par devant de FEU DE PORREHOIT, icil Raoul de Fougieres doit faire son pouoair de les faire tenir de cil Pierre de Chemillé, etc. etc.

F

hil vetat, *Feudum* prima origine fuisse *Fe. od*, fundum stipendiarium, licet postea et vel MALCOLMI aevo idem *Feodi* vocabulum quodcunque salarium denotarit. Iucundus est locus ex BERNHARDI Monachi Consuetudinibus Cluniacensibus apud DVCANGIVM, de Custode Vini: *Et inde habet in Feodum Vinum, quod per totum annum de Vasis Vineariis destillat.* Nisi forte in ea versetur sententia Vir Illustris, Vocem *Feodi* eo demum tempore fuisse etiam in vernacula auditam et natam, quo in Latinis monumentis vsurpari coepit, vt sequentem in modum collegerit: Post annum demum millesimum Vox *Feodi* in Diplomati- bus reperitur, circa illud itaque tempus eadem primum exorta, et eadem tempestate MALCOLMVS R. res fungibiles feoda appellavit, ex quo sponte sequitur, non *oda* fuisse *Feoda* sed *Feoba*, stipendia et salaria quaecunque. At enim vero, primum scire mallet, cur MALCOLMVS R. *Feobi* vocem nudius tertius natam per *Feodum* scripserit; porro, si id falsum, quod SCHILTERO placuit, vulgo *ante annum millesimum obtinuisse*, qua voce vernacula feoda interea temporis fuerint appellata? an Latino? an potius omni nomine caruerint? tertio loco mihi verior videtur eorum sententia, qui *Feodi* vocabulum ante annum millesimum in Diplomati- bus occurrere statuunt.

XIX. Sat equidem animose GVILIELMVS SOMNERVS in Glossario Scriptoribus Twysdenianis adiecto; *Feodi* vocem vel nomen in nullo, mihi saltem non suspectae fidei monumento, ante annum Christi millesimum reperendum commonui. *Prorsus assentior*, inquit Illustris LVDEWIGVS f) *Ipsè enim mille diplomata, immo clientelares li- teras*

f) de Iur. Clientel. German. Sect. I. c. II. §. 4. not. k. vbi tamen de ipso textu obseruandum, Ill. Auctorem forte praeter mentem scripssisse

teras cuiuscunque fere generis perlegi; neque tamen verbi alius in hoc argumento memini, quam beneficii, stipendii, clientelae. Mihi fateor haec vox semper visa est periculosa: saltem non suspectae fidei monumentis; quod norim, ita cum natura ingenii humani comparatum esse, ut, ubi semel animum aliqua obsedit opinio, illa haud facile se expugnari patiatur. Initio vnus vel alter notariorum, et parce quidem voce noua et barbara vsus est, nonnullae eiusmodi tabulae ad nostram peruenere aetatem, hae SOMNERO et Affectis suspectae, vel quod paucae, cum tamen omnia initia sint tenuia, vel ob hoc ipsum, quod Feodi aut Feui aut similem vocem contineant, nihil memores, omnem Virum praesumi bonum, omne Instrumentum genuinum, notissima Iuris regula. Nec magis placent illa: *Mille legi Diplomata*. Quidsi in millesimo et vno Feodi vox legeretur. Eos, qui cauti esse cupiunt, illustri monebo exemplo. Vir citra dubium magnus IOANNES NICOLAUS HERTIVS in dissertatione de Feudis oblati (g) ubi de Ritu Saxonico, quo oblaturi Allogidia, eadem in proprietatem dare, et in manus futuri domini directi per annum et diem relinquere tenentur, ex Speculo nostro Saxonico differit, *Certe*, inquit, EX INNUMERIS, QVAS VIDIMVS, CHARTIS nunquam obseruare licuit, post oblationem intra annum et diem possessionem mansisse apud donatarium, siue dominum, ut deinceps offerentem inuestiret. Sed en! quod HERTIO in innumeris chartis reperire datum non est, id Vir de nostra etiam Feudali Iuris prudentia praeclarissime meritis IOANNES

F 2

IOACHI-

scripsisse, ante decimum seculum idem in latinis libellis non adhiberi fuisse; ante undecimum seculum, scribere fuit animus, cum alias et a SOMNERO dissentiret, et nos haberemus, quod volumus.

g) P. II. §. 12.

IOACHIMVS MULLERVS h) ex vno Tabulario tribus chartis illustrauit firmauitque.

XX. Vt autem hanc quaestionem eo maiori in luce ponamus, diplomata et chartas, quae frustra et perperam allegantur, ab iis, quae nostra opinione proba sunt et genuina, studiose separabimus. Inter reuicula aut saltem dubia itaque referimus: I. *Chartam Pippini Regis, qua certa Priuilegia concessit Habitoribus Figiaci* de A. 755. i) II. *Testamentum Abbonis Patricii pro Coenobio Nauualicensi per Carolum M. renouatum* apud MABILLONIVM. k) III. *Constitutiones Feudales Domini Lotharii Imperatoris, quas ante Ianuam B. Petri in ciuitate Romana condidit obseruandas.* l) IV. *Constitutionem Lotharii I. Imperatoris* de A. 846. *qua Bobiensem Comitatum cum mero ac mixto Imprio confirmat Monasterio S. Columbari Bobiensi.* m) V. *Constitutionem Caroli III. dicti Crassi Imperatoris* de A. 883. *qua Comitatum Bobiensem cum omni Iurisdiictione Priuilegiis ac Bonis Abbati ac Monasterio Bobiensi confirmat.* n) VI. *Constitutionem Caroli III. Crassi Imperatoris de Expeditione Romana.* o) VII. *Aelfridi Anglosaxonum Regis,*
Anno

h) Im Entdeckten Staats-Cabinet III. Eröfn. II. Cap.

i) in LVCAE D'ACHERY Veterum scriptorum spicilegio editionis primae T. XIII. p. 255. editionis secundae per LVDOVICVM FRANCISCVM IOSEPH DE LA BARRE curatae T. III. p. 319.

k) de Re diplomatica L. VI. num. LXII. Extat et alia Charta Caroli M. aequae spuria in Chronico S. Michaelis Vird. vt ait DV-CANGIVS, sed illius Chronici nobis, licet multum inquiringibus, nulla fuit copia.

l) I. F. 19. seqq.

m) in CORNELII MARGARINI Bullario Casinensi T. II. Constitut. XXXII. p. 27.

n) apud Eundem MARGARINVM T. II. Const. XLII. p. 35.

o) a Praefide Institutionibus Iuris Feudalis Schilterianis subiect p. 193. 199.

Anno DCCCCI. demortui Testamentum, nouissime a IOANNE SPELMANNO p) editum. VIII. Transactionem inter Episcopum Ecclesiamque Tergestinam ac Commune ac populum Tergestinum de A. 949. q) IX. Ottonis I. Magni Imperatoris Augusti Constitutionem de A. 948. X. Ottonis II. Imper. Aug. Constitutionem de A. 978. vtramque apud GOLDASTVM in Constitutionibus Imperialibus r). Horum Monumentorum primum mihi indicauit DVCANGIVS, addito elogio, falsitatis notas illud prae se ferre, quod nemo antiquitatis vel leuiter peritus abnuet. Ad secundum prouocauit CAROLVS SCHENKEN in *Dissertatione de Ortu et Retraetu Feudali*, s) et quidem ad verba: *Te vero sacrosancta Ecclesia B. Petri Apostoli supra scripti Monasterii in Valle Sigusina tam infra muros ipsius ciuitatis quam et in ipso pago ex alode parentum meorum, vel vndecunque mihi iustissime ibidem ex Legibus obuenit, hoc est, quicquid in ipsa Valle Noualiciis, etiam et in Barro seu et Albanato, et vltra Cimisca subius Crauasca et in FAIDO vel cetera loca, quod praesente tempore ad Monasterium adiacet, vel aspicere videtur, cum syluis, pratis, alpiibus, agris, aquarum decursibus, quicquid praesente tempore ad ipsum sanctum locum adspicere videtur, tam de proprio, quam de conquisto, seu et de Commutationis causa, Promaciano in Valle Maurigenica recepimus.* Vbi notandum, pergit ille, quatuor genera bonorum esse, quae pietas Abbonis monasterio Sigusino testamenti legatione tribuit: primo enim, (vt ex testamenti vltiori inspectione vnicique patebit) *ex alode* h. e. bona, quae heredi-

F 3

tario

p) Lib. III. de Vita Aelfredi Append. II.

q) apud IRENAEVM DELLA GROCE *Histor. della Città di Trieste* L. VIII. c. VII. p. 642. seqq.

r) Tom. I. p. 225. et Tom. III. p. 303.

s) c. I. §. 19.

tario iure a Parentibus ei obuenerant, secundo ex *conquisto* h. e. quae suo studio et opera comparauerat, tertio ex *commutatione* qua distitas possessiones cum situ proximis commutauerat, quarto, quae a palatio per *praecceptionem* (verba sunt testatoris) Domini Theodorici, Regis et illustris Domini Caroli ex Fisco regio ei concessa vel donata erant. Nos haec omnia nihil mouent. Res equidem in vado esset, si in verbis modo adscriptis legeretur: *tam de proprio quam de conquisto, seu et de commutationis causa* ET IN FAIDO *recepimus*. Iam, cum verba ET IN FAIDO proxime iungantur propriis variarum possessionum nominibus, et proxime sequantur verba, *et cetera loca*, nulli dubitamus *τὸ* IN FAIDO pariter loci vel possessionis esse nomen. Neminem iure offendet summa illa *Faidi* pro nomine rei accepti cum vocabulo: *feudum* cognatio: Dedit idem ille Abbo iisdem Tabulis t) *Romam* vna cum adpendiciis Coenobio Noualicensi, quod nemo sanus de illa Terrarum Dea Gentiumque interpretabitur. Nostram porro firmat sententiam, quod feudorum, saltim seruilium, in istis tabulis crebra fiat mentio, sed nonnisi vsurpato beneficii vocabulo, p. 508. lit. A. *de alode parentum nostrorum, quem Austrualdus in beneficio habet* lit. C. *quem Sigwaldus Libertus noster in beneficio habet* lit. E. *quem Baronta Libertus noster in beneficio habet*, atque paulo post, *quem Sauma in beneficio habet* p. 509. lit. D. *quem ministerialis noster Baio in beneficio habuit* p. 510. lit. C. *quem Iocos seruator noster in sessione et Opilonicus vsque nunc in beneficium habuit*. p. 511. lit. B. *quem Beroleos in beneficio habuit*. Immo si *Faidi* vocem de Beneficio accipiamus, tota tabularum illarum fides et auctoritas corrui.

Qui

t) cit. loc. p. 509. lit. B.

Qui enim ista tempestate licuisset, Beneficia regia ad proprium dare? Quis sibi persuadeat, Tabulas eiusmodi a CAROLI M. Notariis fuisse recognitas et confirmatas. Magnus ille Imperator in Capitulari Nouiomagensi. v) *Audimus quod alibi reddant beneficium nostrum ad alios homines in proprietatem, et in ipso placito dato precio comparant ipsas res sibi iterum in alodum. Quod omnino cauendum est, quia qui hoc faciunt, non bene custodiunt fidem, quam nobis promissam habent.* Apposite AVCTOR vitae B. Guiberti Confessoris et Fundatoris Monasterii Gemblacensis seculo X. x) *Guibertum accusatum, quod Gemmelans, regalem fiscum, maioribus ipsius munificentia Imperiali loco BENEFICII attributum, in partem proprietatis suae usurpauerit, et iniussu Regis fundato ibi Coenobio in sortem Ecclesiastici iuris iniuste transfuderit, QVOD FIERI NVLLO MODO LEX PVBLICA SINIT.* Nec nos quicquam morantur verba supra memorata: quae a palatio per praecceptionem Domini Theodorici Regis et inlustri Domini Karoli ex fisco regio ei concessa vel donata erant, vbi ante omnia malam fidem Nostri accusamus, y) quod quae hic antiqua litera expressa sunt, in tabulis prorsus non legantur. Qualia autem illa bona fuerint, quae fuerunt Riculfum filium Rudolphum quondam, quem per praecceptione Domino Theodorico Rege et inluster vero Domino Karolo Abbo conquistuit ex sequentibus constat: dum et ipse Riculfus apud gente Sarracenorum ad infidelitatem Regni Francorum sibi sociavit, et multa mala cum ipsa gente pagana fecit. Allodia fuerunt ob Perduellionis crimen

v) de A. 805. ap. BALVZIVM T. I. col. 453.

x) c. X. ap. LAURENTIVM SVRIVM in Vitis Sanctorum Mense Maio p. 295.

y) idque eo maiori iure, quod Virum Eximium, DOMINICVM, eiusdem criminis reum agere intendat, vt infra visuri sumus.

crimen fisco vindicata et inde per praecepta Karoli, vulgo Martelli dicti, ad Abbonem Patricium delata. Quod ad Constitutiones Lotharii, vt vulgo putant, primi atinet, CASPAR HENRICVS HORNIUS ad eas prouocat in Iurisprudencia Feudali z) cui praeiuisse videtur IOANNES SAMVEL STRYCKIUS in Additamentis ad Godofredi Antonii Ius feudale a) sed et nos existimamus, illas Constitutiones non Lothario I. sed II. Saxoni esse tribuendas, et, si maxime quis eas Lothario I. adscribat, verissimum credimus, quotiens in istis ipsis textibus Longobardicis Constitutiones Lotharianas enarrantibus vox feudi habetur, istas lacinias pannum esse Compilatorum purpurae Constitutionum Imperialium assutum, quod et Viro celeberrimo BYRCARDO GOTTHELF STRYVIO b) obseruatum esse deprehendimus. De constitutione Caroli III. Crassi de Expeditione Romana non habemus, quod addamus post ea, quae PRAESES in Praefatione ad istam celebratissimam Conradi II. Salici Legem dixit. De constitutione Lotharii I. qua Comitatus Bobiensis Monasterio Bobiensi iure feudi honorabilis concessus est, iam pronunciauit DV CANGIUS: *neminem esse, qui fictitiam esse, non facile perspexerit.* Et sane sunt, siue rem, siue stylum spectes multa, quae si mitissime loqui ames, nos iubent ampliare. Constitutio Caroli Crassi priori constitutione ceu fundamento nititur, idem adeo subitura fatum. Sed erit locus, vbi in haec diplomata paulo curatius inquiremus. Regis Aelfredi Testamentum in hunc finem allegauit IOANNES NICOLAUS HERTIUS, c) saltem PRAESIDI errandi occasionem

z) Cap. 2. §. 1.

a) Disp. I. §. 2.

b) Iurisprud. Feud. c. 1. §. 6. not. ***

c) de Feudis oblar. P. I. c. 2.

nem praebuit, d) cuius rei eum eo minus pudet, quod et celeberrimus STRUVIUS loco modo allegato eundem errorem errauerit. Sed omnia alia docent haec SPELMANNI: e) *De Testamento Aelfredi, monendus est Lector, illius exemplar haud usque quaque probari. Saxonice suo tempore extitisse insinuat Harpsfeldius. Alii ex Annalibus Wintoniensibus dicunt ipsum bina scripsisse testamenta, quod vero non est omnino abstinile. Hoc enim ipsum, quod ex editionibus Parkeri et Camdeni damus, ex duobus iisque diuersis temporibus scriptis confectum arbitramur.* Ita omnis fides illarum tabularum concidit, cum vel illa malefida interpretatio, vel iste ex pluribus codicibus confusus cento multis post seculis confictus videatur. De Transactionis Tergestinae *auðverrið* nec ipse IRENAEVS DE CRUCE, nec FERDINANDVS VGHELLVS, nec NICOLAVS COLETVS, f) nec LVNIGIVS noster g) dubitarunt. Saltem inter IRENAEVM DE CRUCE et VGHELLVM COLETVMQUE lis est de alio Lotharii Regis diplomate, quod in eadem Historia Tergestina legere est, h) et quod Historicus Tergestinus Lothario I. imperatori, Italiae Sacrae Auctores Lothario Hugonis tribuunt. Quod posterius cum propius ad verum accedere videatur, omnino non leuis superest scrupulus, qui factum sit, vt Ioannes Episcopus Ius in ciuitatem Tergestinam, rem magni momenti,

Regio

d) in Not. ad Institut. Schilt. c. I. §. I. p. 13. not. (c)

e) in Vita Aelfridi p. 184.

f) Italiae sacrae Tom. V. col. 577. non nihil tamen suboluisse COLETO verba: *vt enim eius acui sit venditionis charta innuere videntur.*

g) Codicis Italiae Diplomatici Tom. I. col. 9421.

h) L. VIII. c. I. p. 607.

Regio munere sibi concessum, vix elapso semestri spatio, in ipsos Tergetinos transtulerit, in ipsum Regem eiusque beneficium quodammodo iniurius: sed et alia multa in illo diplomate ita sunt comparata, vt inter dubia locum mereantur, sagaci lectori facile obseruanda. Nec est, vt de Constitutionibus Ottonianis plura adiciamus; nullo auctore prolatae sunt a GOLDASTO, quas vti profus fabulosas et ex ingenio confictas dicere vetat illa, quam Viro summis in communem patriam meritis conspicuo debemus, Pietas, ita talem vultum prae se non ferunt, vt in ea, quam hactenus tractauimus, quaestione iisdem tuto liceat inniti.

XXI. Faciemus id eo rectius, quod non desint alia indubitatae fidei monumenta, quorum omnino nobilissimum est *Priuelegium Ludouici Pii* Coenobio Ebersheim-Monasteriensi Anno Dominicae Incarnationis octingentesimo vicefimo quarto datum, quod laudatissimus SCHILTERVS in calce *dissertationis de Curis Dominicalibus* edidit, hic verbis: *Illud etiam sane non praetermittendum existimauimus, sed omnimodis interdiximus, vt nec praesens Abbas nec aliquis successorum ipsius nec quisquam Monasterii prouisor de fundo Ecclesia infra praefixum terminum, id est, a saltu qui dicitur Stanenbruc, siue Breitenlacha vsque ad locum, qui vocatur Querchlacha, totaliter vsque in medium alueum Yllae, fluminis, in latitudine vero a riyo fontis vsque ad medium alueum Yllae, in locum qui dicitur Staffelgruba praesumat quisquam iure proprietatis aliubi transfundere, vel iure hereditatis alicui concedere. Sed si utilitas Monasterii sic exposcit, mancipiis Ecclesiae seruili tantum FEODO concedatur. Piscatoribus autem FEODATIS piscatio sit a Ravenbusen vsque Querlacha.*

Si

Si quis autem de familia ecclesiae fuerint, siue intus siue extra optimum quod in pecudibus, vel in qualibet supellectili possederat, in proximam dominicam currim accipiat, et iunior filius ipsius, si de familia ecclesiae fuerint, cum matre INFEODETVR. Non opinamur quempiam captaturum verba: *Seruili tantum feodo*, in hoc enim vertitur controuersiae cardo, an *Feodi* vox ante annum millesimum in idoneis Tabulis occurrat, de quo Feodorum genere illud occurrat, nondum disputatum memini. Immo dum *Seruilis tantum Feodi* meminit Imperator, tacite ait, esse etiam alterius generis *Feoda*, quae non alia, quam *nobilia*. Huic Priuilegio comites damos Chartas ICTO eximio MARCO ANTONIO DONINICO visas lectasque, cuius in libello de Praerogatiua Allodiorum i) verba haec sunt: *Extat siquidem in veteri charta Ecclesiae Tutelensis, quae Ademarum quidam Vicecomes, qui vixit temporibus Odonis, et Caroli Simplicis, (Odonem illum A. 898. obiisse, Carolum Simplicem A. 923. carceri mancipatum constat) multa huic Ecclesiae in redemptionem peccaminum confert bona.* Ex quibus primum est omnium, *inquit*, Scalas Castrum meum cum omni Castellania, et cum vniuersis FEVDALIBVS. *Legitur etiam in donatione, quam fecit sub Rodulpho Rege, hic Rodulphus A. 936. diem obiit supremum) Frotardus Vicecomes Caturc. curtis Soliaci Monasterio Aureliacensi, hoc contextu, vti huius mihi copiam fecit Clarissimus Vir,* CHRISTOPHORVS IVSTELLVS. Quidquid vero in tota terra nostra, in ipsa videlicet vicaria de Casiliaco, vel in aliis vicariis nostris, scilicet de Groxia, de Brassiaco, de Caluniaco, de Sancto Sofico, vel de FEVDALIBVS nostris militibus, vel rusticis, deinceps Monachi Aureliacenses

G 2

i) c. 15. §. 1.

centes acquirere potuerint, totum et ad integrum eis donamus et concedimus. *Extat quoque eadem vox in testamento cuiusdam Rannulphi, qui vixit sub Lothario Rege (qui Anno 986. e viuis discessit) cuiusque dispositio visitur in archiuis B. Mariae de Fontibus apud Caturcos. Ita enim habet:* Illo FEVO de Limanico, quae fuit Ranulpho auo meo, quae tenuit de Comite, Hugoni dimitto, et Geraldo Ranulpho filiis suis; et illo FEVO, quae fuit Guinaberto, dimitto medietatem Hugoni, Geraldo, et Ranulpho. *Repetitur idem in donatione bonorum, quae idem Rannulphus contulit Abbatiae Figiacensi: FEVVM, quem bellus homo tenet in Vernetto, in Cromarico, et in ferrariis, et illas terras in monte Nebutiano, quas Rigaldus tenet in FEVO, et boscum de Arla quantum ad meam partem pertinet, haec praedicta omnia cedo, sicut supra dictum est, Domino, Saluatori nostro Iesu Christo, et Coenobio Figiacensi. Has chartas omnes, fide etiam CHRISTOPHORI IVSTELLI subnixas, indicatis vbique tabulariis, omnes temere confictas dixerim? Non ausim. Audet tamen celeberrimus STRUVIUS duram sententiam pronuncians in Iurisprud. Feud. k) Non sequimur ANTON. DOMINICVM, qui partim ad Caroli Crassi Constitutionem, partim ad alias chartas seculi IX. prouocat, quae tamen SVBLESTAE sunt FIDEI. Immo HAVD INCONGRVE Seldenum Glossario Histor. Anglic. subiecto (pace Viri doctissimi monebo SOMNERI esse illud Glossarium) ante Annum X. (forte M.) in nullo monumento, quod non suspectae fidei fuerit, se feudi nomen reperisse TESTARI. Nollem haec excidisse Viro celeberrimo, cum parcius tamen ista Viris probis obiicienda sint, nec aliter, nisi clarissimis probationibus in medium allatis.*

k) cap. I. §. 6. not. ****

allatis. Et qui SOMNERI sententia dici potest incongrua eo in loco, vbi non modo ad SCHILTERI Priuilegium Ludouicianum, verum etiam ad Aelfredi testamentum, et ad Ottonis Constitutiones Goldastinas prouocatur? Sed praeiuit forte supra allegatus CAROL. SCHENCKEN in Dissertatione *de Ortu et Retractu feudali* in Probationibus, cap. II. §. 9. 1) *Ast suspecta est atque apocrypha fides DOMINICI in illis pariter ac in afferendis integris scriptorum quos citat testimonis: nam in explicatione illa Pitboei de Terra Salica a nobis adducta, maleuole satis vocem expungit §. 4. Dissert. de Allodiis.* Scilicet ea in nota male habet hunc Auctorem, quod DOMINICVS negauerit allegato cap. V. §. puta XI. sortes Germanicarum Gentium inde dictas, quod fortibus ex vrna ductis contigerint militibus; potius affirmauerit, sortes dici partes, quae etiam ex diuisione obueniunt. Controuersiam prorsus non facimus nostram, quamuis, si liberet, DOMINICI, *hominis Franci*, vt egregium Virum appellat, castra sequi, ab illo ex TYRONENSI depromto ariete parum nobis metueremus. PITHOEI videtur fuisse sententia, forte obtigisse terras Salicas, sed DOMINICVS ad PITHOEI auctoritatem isto in loco non prouocat. Alio in loco §. 4. sed quod bonus ille Vir, cum quo nobis sermo est, addere debebat, Capite VII. vbi nulla amplius de superiore quaestione mentio, in hunc modum DOMINICVS: *Alode fuit res propria veteris Possessoris, vt patet ex tit. 43. eiusdem legis, vbi Romanus possessor dicitur, qui rem propriam possidet, quod idem est ac Alodem. Terra vero Salica fuit portio Salio militi et Regi assignata, vt asserit Pitboeus ad Legem Salicam, et Lindebrogius in Glossario ad leges barbaras.* Et haec est illa

G 3

suspecta

1) not. b. p. 67.

suspecta atque apocrypha fides Dominici, haec est illa infanda *malevolentia*, quod loco ab ista de fortibus controvertis prorsus alieno ex Pithoena definitione ea depromserit, quae ad rem praesentem faciebant, ea vero, quae iam sat disputata erant, et in quibus ab eo dissentiebat, omiserit. Neque enim PITHOEI vnius auctoritate vlla talis quaestio stat caditue. DOMINICI fidem a DVCANGIO eo ipso in loco, vbi plura monumenta *Feudi* vocem praeseferentia falsitatis arguit, non vocatam esse in dubium, et obseruamus, et ob Viri auctoritatem laetamur. Denique est nobis cartula ad manus in Redonica vrbe Anno ab incarnatione Domini DCCCCXC. scripta, quae, quod ab illa vltimo DOMINICI diplomate haud procul aetate absit, annum autem Christi millesimum superet, DOMINICI et nostram sententiam opportune firmabit. Integram dedit GVIDO ALEXIVS LOBINEAV inter Monumenta Britannica m) et ad rem nostram faciunt, quae adscribimus: *In nomine Domini haec cartula indicat atque conseruat, quod dedit atque offerauit Conan Britannorum Princeps pro Deo et pro vita aeterna acquirenda animae senioris sui et suae animae atque coniugis animae et patris, matrisque animae et fratrum sororumue, nec non ceterorum, quibus velle collefit villas tres, quas Main nepos Archiepiscopi tenebat de eo - EN PHEVV eo tempore - - et villam Perditit quam Rorges similiter tenebat EN PHEVV sicut praedictus vir.*

XXII. Redeamus post longum iter ad caput nostri capitis, vbi tria veluti tempora constituimus, primum quo non nisi Beneficii nomen auditum: de eo nemo nunc dubitabit, qui legerit, esse plures Viros doctissimos, qui ante

ante

m) T. II. p. 94.

ante millesimum annum feudi vocem vsurpatam negent; secundum, quo promiscuus fuit vtriusque vocabuli vsus, quod nonnullis exemplis declarare est animus; de tertio enim nemo ambiget, qui illos nostrorum Doctorum libellos ferrei fere sermonis inspexerit. Iucundissima sunt, quae RADEVICVS FRISINGENSIS narrat de Friderico Barbarossa Imperatore n). Dederat ad hunc Maximum Principem Adrianus Papa literas: *debere gloriosissimum hunc filium ante oculos mentis reducere quam grater et quam iucunde alio anno mater sacrosancta Romana Ecclesia eum susceperit, quantam DIGNITATIS PLENITUDINEM CONTVLERIT, qualiter IMPERIALIS INSIGNE CORONAE LIBENTER CONTVLERIT, neque poenitere Papam desideria Friderici voluntatis in omnibus impluisse sed se maiora BENEFICIA Excellentia eius de manu sua suscepisset gauisurum.* Quanta cum indignatione haec cum ab Imperatore tum ab ipsis Principibus et lecta et audita fuerint, multis memorat RADEVICVS, quae addere nimis prolixum foret. Pontifex, vt placaret animos in hunc modum ad Imperatorem sese excusauit: *Occasione siquidem cuiusdam verbi, quod est BENEFICIUM tunc animus, sicut dicitur est commotus - - Licet enim hoc nomen, quod est BENEFICIUM, apud quosdam in alia significatione, quam ex impositione habeat assumatur, tunc tamen in ea significatione accipiendum fuerat, quam nos ipsi posuimus, et quam ex institutione sua noscitur retinere. Hoc enim nomen ex bono et facto est editum, et dicitur BENEFICIUM apud nos, non EEVDVM, sed BONVM FACTVM. In qua significatione in vniuerso sacrae Scripturae corpore inuenitur, vti ex BENEFICIO Dei non tanquam ex EEVDO, sed velut ex benedictione et BONO FACTO ipsius gubernari dicimur.*

n) de Gestis Friderici I. L. I. c. 9. 10, et 22.

dicimur et nutriri. - - Per hoc etiam vocabulum: *CONTVLIMVS* nihil aliud intelleximus, nisi quod superius dictum est, *IMPOSVIMVS*. Speciose admodum: adderem, vere; nisi nossem Romanam Curiam omni tempore fuisse Iuris scientissimam. Promiscuum vocum illarum usum firmat Priuilegium Friderici Imperatoris pro Raimundo Comite Barchinonensi de An. 1162. apud *EDMVNDIVM MARTENE* in Collectione Veterum Scriptorum et Monumentorum Amplissima: o) *Praeterea damus et in FEVDVM comitatum Forocalquerii cum omnibus regalibus suis pertinentibus ad Comitatum ita quod idem Comes de Forocalquerio faciat hominum et fidelitatem Comiti Prouinciae, quemadmodum nobis deberet. Quodsi facere noluerit, perdat Comitatum. Haec ideo de Forocalquerii Comite fecimus, quoniam ex quo Romani Imperii diadema diuinitus adepti sumus, ad Curiam nostram venire, et BENEFICIVM suum a manu nostra recipere contumaciter supersedit. De Henrico, Friderici Filio, est Charta de A. 1189. apud *HVNDIVM* in Metropoli Salisburgenfi: p) *Si quae et de nostris praediis, quae iure proprietatis iam illuc collatae sunt, nomine BENEFICII seu FEVDI, ab aliquibus detinentur, illis, qui ea detinent, decedentibus in usum Fratrum de cetero libera esse sancimus. De Friderici II. Henrici F. Friderici N. Imperatoris aetate nostri Libri Longobardici infinitis locis testantur.**

o) T. I. col. 861.

p) T. III. pag. nouiss. edit. 247.

CAPVT SECVNDVM.

FEVDORVM ORIGO
NON EXTERNA.

I.

AD alterum rubricae nostrae caput nunc nobis deue; *Feudorum*
niendum est, et Negotii Conuentionisque Feuda- *origo*
lis prima indaganda origo, maxime ea, quam
plures Viri docti in peregrinas delapsi regiones, alienissi-
mis locis quaesuerunt, imo reperisse sibi visi sunt. Or-
dinem seruabimus in Origine Rei, quo in superiori capite
de nomine solliciti sumus vsi, vnquamque priori loco
collocaturi sententiam, vt reliquis longius a vero rece-
dere videtur, simul addituri vbique id, quod vetat, quo
minus in eadem subsistamus. Quamuis enim ipsi luben-
tissime largiamur, esse inter eas plures nostra consutatio-
ne, immo pene dixerim memoratu indignas; attulisse ta-
men omnes, quae in nostras incidere nassas, non abs-
que diligentiae laude futurum arbitramur, refutasse
autem vel ideo non pigebit, quod nihil tam absconum
facile a prioribus sit dictum, quod in illa summa sentien-
di dissentiendique libidine non iterum inopinatum nan-
ciscatur Patronum.

II. Si itaque eam, quam diximus, semitam calcare lu- *a prima Mo-*
bet, primus omnium a) nobis occiit IOANNES NIEL- *narchia.*

LIVS,

a) Feuda a prima hominum creatione deriuasse MARIAM FRECCIAM Comment. Feudal. L. I. c. I. §. 83. ait SAMVEL REYHERVS in Historia Iuris Vniuers. c. 33. §. 6. Et sane habentur apud FRECCIAM alleg. loco verba ab REYHERO adscripta,

H

conti-

LIVS, Vesalius ICTus, forte minus cognitus aut memoratus, si magis probabilem sententiam dixisset. *A prima igitur monarchia, inquit, b) feudorum initia deducimus, quae coepit viuo adhuc Noa Genes. X, 8. Berof. de antiqu. regn. lib. 4. facit c. vn. §. 1. ibi: antiquissimo 1. F. 1. et quod ad vires Imperii augendas et confirmandas, haec res fuerit introducta. textus est in cap. 1. vers. per multas enim 2. F. 52. - - Exemplum huius rei exrat manifestum Genes. XIV. vers. 4. ubi exemplum est quinque Regum, qui dicuntur XII. Annis seruisse Chodorlabomor, et anno XIII. ab eo rebellasse. Cur huic seruierunt? absque dubio quia bello victis restituta sunt iis regna sub conditione fidelitatis victori inposterum nomine receptorum regnorum praestandae. - - Habuerunt igitur vsumfructum feudi regalis sub fidei conditione ipsis concessum, cuius nomine praestiterunt per annos XII. seruitia feudalia - - Sic igitur de feudorum origine et initiis res habet, vt scribit Feudista d. c. vn. §. 1. 1. F. 1. Antiquissimo tempore sic erat in Dominorum potestate connexum, vt quando vellent, possent auferre rem in feudum a se datam. Antiquissimum tempus interpretor, vt supra, et a tempore primae Monarchiae vsque ad exactos Roma reges. - - Postea, (inquit Feudista,) eo ventum est, vt per annum tantum firmitatem haberent. Hoc factum est sub quarta Monarchia et post exactos Roma Reges, nam sub Consulari Imperio plerique magistratus annui facti fuerunt. Quis non videt Bono NIELLIO fraudi fuisse doctrinae de relationibus ignorationem. Antiquissimum tempus,*

continere tamen eadem piam magis meditationem, quam verum de Origine Feudorum sensum, eiusdem FRECCIAE evincunt verba § 82. occurrentia: *Mibi probabilius liquet ex Longobardis feuda ipsi exordium fuisse.*

b) Disput. Feud. I. Th. h

tempus, quod FEVDISTA I. F. I. recte ita appellat, utpote pluribus a prima feudorum origine seculis remotus, NIELLIUS perperam ad origines humani generis per Noachum restaurati transfudit, et, ubi semel placuit commentum, feudalia quinque regum seruitia, feudum regale Chedorlahhomicum et reliqua non minus inconcinna ex ingenio adiecit.

¶ III. Pone NIELLIUM consistat variae alias eruditionis ICtus SAMVEL REYHERVS, qui cum MARCO ANTONIO DE DOMINIS putat c) *terram Canaan a Domino posteris Iacobi tanquam feudum, et in illo dominium saltem utile, non directum concessum fuisse.* Allata sententia, non negligendae sunt adductae simul rationes, sed, ut chartae parcamus, adiectis statim notulis nostris characterum diuerfitate conspicuis. *Sicut enim, haec equidem REYHERI verba sunt, beneficia ex liberalitate dominorum Vasalli possident, ita etiam Israelis Deus terram Cananaeorum, cuius ipse solus erat dominus, ex mera gratia concessit, quod ipsum ad genericam donationis aut liberalitatis, non ad specificam feudi naturam pertinet. Sicuti etiam Vasalli iureiurando promittunt fidelitatem, ita etiam Israelitae multis legibus ad fidelitatem adstricti fuerunt.* Sed ad qualem? ut vitam Summi Numinis, membrum, mentem, et eius rectum honorem custodiant? per I. F. V. et VI. haec vel cogitasse, prope a blasphemia abest. An, ut ei in bellis aduersus hostes seruitia militaria expeditionalia exhibeant? id dicere pene ridiculum est. *Vasallis regulariter tantum ususfructus praedii feudalis conceditur proprietate penes dantem remanente.*

H 2

Israelit-

c) in Dissertatione de Feudorum Origine et Libris Kiliae 1704. 4. edita. c. 2. et in Historia Iur. Vniuers. c. 33. §. 14. et seq.

Israelitis quoque solus vsusfructus in praediis rusticis concessus erat. Hinc solum vsusfructum ad determinatum annorum numerum inuicem vendere poterant, quia Deus ipsorum erat Dominus. Hoc ipsum, quod de adempta alienandi facultate dicitur, non magis ad feuda, quam ad fideicommissa, et aliud quodcunque vsusfructus genus pertinet. Vasalli suis suntibus et damno seruire tenebantur: Ita Israelitarum primigenii, et postea compensatione facta tota Tribus Leuitica ad seruitia obstricta erat. En! nouum Prouasallorum genus, Sacerdotes et Leuitae Hebraei, qui feudi illius Canaanitici nullam portionem nacti, seruitia, sumtus, damna tamen tulerunt. Et quae denique illa seruitia, an militaria, an expeditionalia? qui illi sumtus, quae damna? cum populus a Deo iustus, et impensas sacrorum faceret, et de alimentis sacrificulis suis abundantissime prouideret. Vasalli feuda non nisi consensu Domini impetrato alienare possunt: Israelitae nequidem consensum impetrare poterant. Hoc vero ipsum magis ad dissimilitudinem, quam ad similitudinem adstruendam facit. Quemadmodum etiam Vasalli uesiebantur vel inuestiebantur, dum hasta vel aliud corporeum a Domino feudi inuestituram faciente porrigebatur, ita etiam sacerdotes et Leuitae, utpote qui nomine Vasallorum, nempe totius populi Israelitici, seruitia praestabant iussu Dei inuestiebantur, manifesto, et ex uocabuli: inuestire ambiguitate deprompto lusu. Ceterum indigna uidetur Deo nostro illa cogitatio, dedisse Terrae Canaan dominium utile, retinuisse directum, Deo inquam, nostro, cui uniuersa tellus est ὑποπόδιον, immo, si eius infinitatem cogites, rerum natura merum nihil.

*a Foedere
quocunque in
a equali.*

IV. Tertio loco collocandus uidetur MAGNVS WEDDERKÖPF, qui in praefatione ad FORNERII et CONTII
Tracta-

Tractatus de Feudis d) *Quando Adherbal, inquit, apud Salustium e) Numidiae regni procurationem sibi competere, iure et imperio penes Romanos existente, fatetur, haud scio, num non eo ipso, si Longobardorum more loqui placuisset, dixisset: in Feudum a Romanis regnum meum teneo. Caesar cum Diuitiacum Heduum in antiquum honoris gradum restituit, et Heduum principatum ei attribuit, ut Bello Gallico operam postmodum ei nauaret, aut Cauarinum apud Senones, Conium Atrebatibus Reges constituit: quis veretur ea beneficia Germanico nomine appellare feuda?* Eandem amplexus est opinionem IOANNES TESMARVS, illud etiam NEPOTIS, in Miltiade, f) Darium Persarum Regem *Principibus urbium perpetua dedisse imperia*, in rem hanc allegans. g) Hi, et qui horum similes, vbi foedus inaequale, regnumue aut imperium maiori potestati subiectum, aut alterius maiestatem comiter obseruans apud Veteres reperiunt, peregrinitatis amore, feudum adesse statuunt, ob quamcunque inter nostra beneficia et illa imperia affinitatem. Nos non imaginem aut vmbra, sed ipsam rem, immo rei, quae apud nos superest, ortum requirimus.

V. An vero cui est animus vel ad Turcas vel ad Iaponenses euagari? Viam monstrarunt IOANNES BODINVS et LVDVICVS MOLINA. Ille in Libro de Republica: h) *Ius fiduciarium seu feudale sanctius est patronii iure, quod etiam a Magistris Ius patronatus appellatur. Hoc quidem antiquius illo: quod tamen a Longobardis*

*De Feudis
Turcicis et
Iaponensibus.*

H 3

d) Francof. 1668. 12. ed.

e) in Iugurtha c. 14.

f) c. 3.

g) in Commentar. ad H. Grotii Librum de I. B. et P. l. c. III. §. 23.

h) Libr. I. c. 9.

bardis origine ducta populos omnes mutua fiducia caritate completi videtur: nusquam (ita enim legendum videtur, cum meum Exemplum Francof. 1609. 8. impressum habeat plusquam) tamen uberius, quam Imperio Turcarum, qui, quod nos feudum ipsi Timar appellant: et beneficiarios seu vassallos Timariotas: quibus feuda principis beneficio, et quidem precario, non tamen diutius, quam fructuarii vita, fruenda permittuntur iis conditionibus, ut ingruenti bello Timariotae equites sine stipendio militari et eum equorum numerum deducere (teneantur) qui pro ratione beneficii cuique libello censuali definiri solet. Est autem Timar honorarius praediorum fructus a Graeco ut opinor τῆμᾶν i) atque alio in loco

i) Falli hic BODINVM ut in multis a V. C. 10. CHRISTOPHORO CLODIO Publico Linguae Arabicae in hac Academia Doctore didicimus, qui consultus per literas pro veteri amicitia respondit: *Quaeris ex me, quale vocis Timar sit etymon. Est ea vox Persica curam notans rei et personae. Hinc in pbrasi etiam dicunt Persae timar kerden vel timar daschten, curare aliquam rem: hinc Turcae, qui plurimas voces ex illa lingua, ceu venustissima in suam transtulerunt, feudum appellarunt, et Timariota vocabulum efformatum inde fuit, quod Turcice ehl timar homo seu homines, qui Timar habent eiusmodi, essentur. Alia vero species Feudorum maiorum est, quae Ziamet vocatur, et Zaim est talis feudatarius maior, de quo nonnulla in Lexico meo turcico p. 213. monui, ac plura, si Deo visum fuerit, monebo, cum de Iure Publico Turcarum in medium aliquid proferre licebit, atque iterum: Derivauerunt plerique a Graeco τῆμᾶν, sed melius, ut puto, ego ex Persica Lingua, et conuenientius. Nec a Persis solum vocem sed et reus acceperunt, cum et feuda bene meritis Reges Persiae iam olim praesentii loco dederint sub variis conditionibus, ut hodiernum Turcarum Imperatores dant, conceduntque talia feuda, quae plerumque militaria sunt in omnibus provinciis. Ziamet a Timar differt ut maius et minus. Nam prima eorum institutione reditus illius superat reditus huius, quamobrem et numerus Timariorum longe numerum Ziamet excedit. Attamen per Tekkeret, sive rescriptum Imperatoris augeri possunt hi reditus, ut fere aequentur. Comparata feudum et apanagium.*

loco k) Timariotarum autem ordo equestris, omnia praedia fiduciae nomine Principi accepta fert, ac decimo quoque anno locationes praediorum renouare consuevit: nec liberos praediorum sed pecuniarum tantum ac familiae heredes habent: nisi Principis beneficio paternorum praediorum ac veluti bonorum possessionem accipiant. l) Hic in Libris de Iustitia et Iure: m) Illud, aut, obiter dixerim: Apud Iaponenses nil videri esse frequentius quam feuda. Cum enim bellis perpetuo in ea ingenti insula principes inter se contendant, antiquo inter eos more, quae unusquisque bello obrinet, continuo diuidit inter suos duces, et alios quos diligit, cum onere sibi seruiendi in bello et alia onera praestandi, mutatque dominos de vno loco in alium, auferendo ab eis, quae possidebant, et alia eis largiendo. Maiores autem Dynastae sub supremo aliquo Principe ita constituti diuisa habent loca, quibus dominantur in alios sibi inferiores, cum eisdem oneribus sibi inseruendi in bello, et praestandi alia realia onera, et illi in alios, quousque deuenitur ad infimos Tonos, quos ipsi vocant, qui similiter dominantur unusquisque in suo oppido, et simili ferre lege, ut vasalli ipsum comitentur in bellum, et seruitia alia realia praestent: Mores tamen et vsus feudorum non iidem sed diuersi in aliquibus sunt apud ipsos ab iis, qui in Germania, Gallia et Italia vigent, quique in libro in corpore

k) L. II. c. 2. p. m. 298.

l) Gemina habet ANDREAS MAXIMILIANVS FREDRO in Ge-
stis Populi Poloni sub Henrico Valefio p. m. 179. Praedia et
agros diuidit in milites. (Turcarum Tyrannus) neque ea gratuita
cedit acceptori munificentia, sed pro magnitudine prouentus binos
aut plures equites agri tenentarius, dum bellum per prouincias insu
Imperatoris proclamatur, in castra secum ducere cogitur, ac tan-
diu moad vsque opus fuerit morari. Hi vero milites Turcico vo-
cabulo Tymarii (quasi feudales) vocantur. Adde Nic. Sönigers

m) Tractatu II. Disputat. 485.

corpore Iuris inserto ac inscripto consuetudines Feudorum continentur. n) Sed et ipse BODINVS eo minime delabatur, vt originem nostrorum feudorum a Turcicis institutis arcessat, et MOLINA fatetur, multum differre Iaponensia a Longobardicis, vt adëo iis amplius immorari, esset oleum et operam perdere.

Origo Feudorum Romana.

VI. Missis potius omnibus a veritatis specie valde remotis opinionibus ad alia, non magis vera, magis tamen speciosa, progrediamur. Multis placuit origo Romana; aliis temere persuasis, quicquid in gentium moribus pulcrum, laudabile, publicae rei vile reperitur, illis omnium mortalium prudentissimis sapientissimisque dudum fuisse cognitum atque perspectum; aliis probe gnaris, per bella, per migrationes, multum fuisse omni aetate Genti vtrique, Romanae et Germanicae, commercii, ipsum Romani Imperii decus, Italiaeque imperium ad Regem Germaniae translatum, vicissim mores nostros ante seculum non vnum a Romanis legibus sub iugum missos, vt pro monstro non sit, rem Romani ortus in media Germania reperiri. Verum enim vero de illa apud Romanos feudorum fontes reperiendi spe multum deminuit multiplex inter Viros doctissimos dissensio, vt violenta quaedam initio statim nascatur suspicio, rem, quam tam diuersis semitis indagarunt, forte prorsus abesse. Sed sequamur vnumquemque ducem suis cum asecclis, et, qua veritatis specie ingressi sint viam, propius paulo dispiciamus. Antiquissimus omnium, qui Romanos feudalem contractum non ignorasse sibi persuasit, est LVCAS DE PENNA ICrus Tolosanus in commentario ad III. posteriores Codicis li-
bros

n) adde si lubet FRANC. CARONS *Beschreibung von Iappan*, *Quaest.* 5.

bros o) *Alia*, inquit, *praedia stipendiaria dicta*, quia *A Praediis pro stipendio militibus dabantur*, - - et hic est verus intel-^{stipendiariis} lectus illius literae d. §. per traditionem. Et sic accipien-^{et tributariis.} do constat, quod contractus feudalís etiam erat tempore Iustiniani, licet An. de Ifern. in praeambulo lib. feud. qu. 2. circa hoc nimium se inuoluat. Et sic erant forte praedia, quae dabantur veteranis D. de Euict. Lucius. Scilicet in §. 40. I. de Rer. Diuis. explicando antiquitatis ignoratione lapsus ICTus non spernendus, praedia stipendiaria a tributariis separauit, illa militibus data credidit pro stipendio, haec priuatorum fuisse et a praestandis eo nomine tributis accepisse nomen, statuit; cum tamen Antiquitatum Studiofis nunc satis constet, praedia tributaria et stipendiaria non a se inuicem, sed a fundis Italicis fuisse diuersa; hos iure optimo fuisse datos, acquisitos, possessos, immunes ac liberos, illis tributa atque stipendia fuisse imposita; horum penes Ciues Romanos fuisse dominium Quiritarium non nisi solenni mancipatione a Quirite ad Quiritem deriuandum, illorum vt rerum nec mancipi dominium bonitarium prouinciales habuisse, et in quemcunque naturali traditione transfuisse, quae omnia dudum ab aevi sui vstu remota, sed in veteris prudentiae voluminibus residua sustulit IUSTINIANVS cum in l. vn. C. de Vscap. transform. tum in allegato §. XL. vti dudum praeclare ad eundem docuit magnum melioris Iurisprudentiae ornamentum, IANVS A COSTA.

VII. Gallo iungamus Gallum sed haud paulo doctio- *A Clientelis.*
rem GVILIELMVM BVDAEVM illum Iurisprudentiae a for-
dibus repurgandae inter suos Auctorem praeclarissimum,
qui

o) ad L. Quicumque 7. C. de omni agro deserto XI. n. 2. fol. 204.
b. edit. Lugdun, 1583. fol.

qui in laudatissimis ad Pandectas Annotationibus p) *His, ait, verbis accurate perpensis ac ne perpensis quidem, sed tantum animaduersis, nemo est, (vt arbitror,) qui non hanc nostram feudorum consuetudinem ab illa clientium obseruantia in patronos, et fide patronorum in clientes oriundam esse iudicet. Itaque quos Vasallos vocant, Clientes Latine appellare soleo, et clientelam obseruantiam ipsam, et obsequium, quod homagium dicunt, clientelaris officii sponsonem agnitionemque. In vsibus feudorum apparet clientelam et beneficium olim hoc vocatum fuisse. In eandem sententiam peruenit magnum Germaniae et cum Budaeis Alciatisque comparandum decus VDALRICVS ZASIVS cum in Commentario ad L. 2. D. de Origine Iuris q) tum in Epitome ad Vfus Feudorum. r) Eorum quae a ZASIO dicta sunt, summa haec est: Verisimile esse, cum Romani in prouinciis, Gallia, Germania, et alibi victricia signa circumtulissent, bonaque pars militum Romanorum in prouinciis remansisset, ipsos cum multum eis esset agri, vicinos pro clientulis inuitasse, eisque agros et fundos nomine clientelae concessisse, atque ita temporis, quod omnia variet, processu feuda ceterasque id genus emeruisse concessiones; hanc coniecturam haud parum adiuuare, quod vt olim patroni clientibus et vicissim isti illis mutua obligatione necebantur, sic in feudis et curiis paria recepta sunt, et quod clientuli vel hodie nominentur, qui domino beneficium debent, veluti in vulgatis feudorum vsibus perspicuum sit. Loca ad quae vterque Ictus prouocat, in vsibus Feudorum sunt: I. F. X. et I. F. XIII. argumentum inde ductum prorsus ficulneum est. Quod ZASIVS de nimia agri copia tradit, quae possessores ad cliente-*

p) ad L. Herennius de Euiction, p. m. 741.

q) in pr. n. 21.

r) Parte I. n. 1.

clientelas instituendas illexerit, ab ingenio sunt Viri magni, et iis, quae in Romanis historiis traduntur, aduersa. In reliquis utamur verbis ANTONII DADINI ALTESERRAE, s) qui neruose et profus ad nostram mentem: *Iura Patronorum et Clientium fuerunt mere personalia, nec in his intercessit datio vlla praediorum, sed nuda erogatio sportularum et annonarum, ius feudorum vero proprie in fundis et rebus soli consistit. Clientibus militiae onus iniunctum non fuit, sed tantum ciuile obsequium, et pecuniarium subsidium, ut pridem obseruatum ex Dionysio Halicarnasseo et Plutarcho: feudis vero inest proprie lex militaris seruitutis.* ZASIVM tamen sequuntur GVILIELMVS HANNETONIYS t) et FRANCISCVS POLLETYS. v)

VIII. Tertio loco collocabimus eos, qui a Roma- *A Militiis.*
nis Militiis origines feudorum arcessunt, quod GREGORIO HALOANDRO, Viro, vt laudatissimi ZASII verbis vtar, quondam dum viueret, incomparabilis eminentiae, tribui video ab illo ipso ZASIO, x) FRANCISCO CONNANO, y) IOANNE BORCHOLTEN z) NICOLAO VIGELIO a) et WILHELMO LVDWELLO. b) Rem tot testibus firmatam in dubium non vocabimus, licet ipsa HALOANDRI verba inspicere nobis nondum sit datum, utamur interea iis, quae NICOLAVS VIGELIYS habet c) quod id, quod HALOANDER dixit, verissimum putauit. Dicta ab eo ad haec re-

I 2

deunt:

- s) de Feudis Galliae c. 1.
- t) de Iure Feudorum L. I. c. 2.
- v) in Histor. For. Rom. L. II. c. 10.
- x) in Vsu Feud. Part. I. n. 1.
- y) Comment. Iur. Ciu. L. II. c. 9. n. 5.
- z) in Comment. ad Consuet. Feud. c. II. n. 5.
- a) in Methodo Iur. Feud. c. 1.
- b) in Synopsi Iur. Feud. c. 1.
- c) Gemina habet HERMANNVS VVLTEIYS, VIGELII Collega, de Feudis L. I. c. 1. n. 14.

deunt: Imperatores Romanos spreta Senatus auctoritate Imperium eius excussisse; Exercitum eadem pernicacia Imperatorum eligendorum et remouendorum auctoritatem sibi usurpasse; inde Largitionibus eundem in officio fuisse retinendum; cum ad largiendum non sufficerent pecuniae praediaque ex hostibus capta, ventum esse ad officia publica et praefecturas, quae militiae in iure appellantur; Huiusmodi militias officiaque publica coepisse postea militibus ad vitam assignari; immo post mortem eorum filii heredibus concessa: feuda nihil aliud esse quam beneficia militaria; a militibus non differre, praeterquam quod ipsis militibus generaliora sint; non solum in officiis publicis et praefecturis, sed etiam in rebus corporalibus immobilibus vel aequipollentibus consistentia; accedere rationem nominis feudorum capite proximo proponendam, et quod Vasallus in iure feudali saepe militis appellatione denotetur. Quam verum est Vasallum appellari Militem I. F. 19. I. F. 22. II. F. 26. et locis aliis quamplurimis, tam futile est inde inferre, feuda a militibus orta. Nominis ratio proximo capite explicanda est illa, quam superiori capite huius Dissertationis sectione XIII. tradidimus et destruximus. Quod autem caput est sententiae, defuisse tandem Imperatoribus ad largitiones pecunias et praedia, militibus inde officia et praefecturas distributas, gratis asseritur. Immo latuit VIGELIVM vera illarum Militiarum natura. Fuit alia Castrensis, alia Urbana, et haec vel Armata, vel Togata, atque haec iterum vel Imperatorum, vel Magistratuum. Militia Imperatorum vel Palatina vel Sacrorum Scriniarum. Illa Comitum Palatinorum, Comitatum, Domesticorum, Largitionalium, Priuatarum, Mittendariorum et quotquot in Palatio munus aut officium obabant, in Scholas Palatinas distributi. Haec Exceptorum,

rum, Amanuensium, Librariorum, Memorialium, Corniculariorum, Laterculensium, Proximi Scriniarum, Comitum Dispositionum, Magistri Scriniarum. Magistratum fuit Militia cum forensis, quae Aduocatorum, Apparitorum, Scribarum, Interpretum, Praeconum, Accensorum, Licitorum. Hae militiae erant in commercio, vendi poterant, pignori obligari, legari, ad heredes transmitti. Certum omnibus salarium constitutum, quod de publico soluebatur, ut haec omnia praeclare executus est IOSEPHVS AVERANIVS d) Vir et ingenio et doctrina Magnus. Quae, nunc quaeso, his Militiis cum Feudis cognatio? Num et fundi in his militiis dati assignatique? Num, ut in bello fidelem operam nauarent, hae militiae Quiritibus datae? An vero et Feuda primis temporibus vendi, legari, transmitti potuerunt? Nimirum utrumque genus inter se discrepat, quam ut credamus, quenquam huic opinioni in hac literarum luce accessurum.

IX. Sed meliora forte dabit, qui quarto loco occurrit, IACOBUS CUIACIVS ICtorum sua aetate Princeps; ille peculiari obseruatione de Feudorum origine et conditionibus traditurus in hunc modum verba facit: e) *Natura feudi haec est, ut debeatur Fides et Hominiū, id est, ut profiteantur, se fideles domino fore, et se homines eius esse - - - Et inde, qui feudum tenet, fidelis et homo dicitur, et homo fidei, Vassus sive Vasallus Longobardice. Hominum appellatione in libris nostris continentur procuratores, actores, custodes, conductores, emphiteucarii, bartularii l. 4. C. de Pign. l. 1. C. de conduct. et procur. praed. fiscal. l. 2. C. de Episcopis et Clericis l. 1. C. de*

I 3

Com-

d) in Interpretat. Iur. L. II, c. 17.

e) L. VIII. obs. XIV.

Commerc. Continentur Vasalli, nam hoc ius feudi antiquissimum esse, refertur initio libri feudorum - - Vasalli igitur olim erant homines id est, veluti actores et custodes possessionum, et procuratores, et quasi precarii possessores, quo titulo etiam hodie, si nominatim praedium in causam feudi detur, reuocari potest, cum libet danti, diciturque hoc modo concessum feudum Guardiae id est custodiae, et gastaldiae id est actus siue procurationis feudum. Ex iis vero apparet, vnde orta sint feuda. Actores possessionum coeperunt perpetuo iure possidere, quod quasi precario possidebant. Actores homines nostri dicuntur. Nomen mansit hominum, res et conditio tenendi possessionem mutata est. Multum curae, vt ex allatis videre est, posuit Vir magnus in his feudorum originibus adstruendis, sed conatu prorsus irrito, cum vocis Homo feudalem vim atque potestatem ignorauerit, adeoque ad eiusdem vocabuli in Libris Iuris Romani obuium sensum velut ad lapidem offenderit. Procuratores, Conductores, Actores et reliquos, quos attulit, homines appellatos certum est, illud autem ideo, quod plerique seruiessent aut a seruili conditione proxime distantes. Hominem pro seruo accipi in iure nostro peruulgatum est. f) His pro Actoribus, Villicis, Colonis, Operariis, vfos esse Romanos ex ALFENO VARO constat: g) Itemque de seruis eadem ratione quaeri, qui eorum vsus sui causa parati essent: vtrum Dispensatores, Insularii, Villici, Atrienfes, Textores, Operarii quoque Rustici, qui agrorum colendorum causa haberentur. Praeclare in hanc rem HONORIVS

f) Loca sunt infinita. Allegemus primum obuia pr. I. ad L. Aquil. l. 48. § 6. D. de Aedilit. Edict. l. 35. D. de Legat. I.
g) L. 203. D. de V. S.

RIVS et THEODOSIVS IMPR. h) DOMINOS *ita constringi manifestum est actione Praetoria, quae appellatur: Quod iussu, si certam numerari praeceperint SERVO ACTORIVE i) pecuniam. Igitur in perpetuum Edictali lege sancimus, ut qui SERVO COLONO, CONDUCTORI, PROCURATORI, ACTORIVE POSSESSIONIS pecuniam commodat, sciat DOMINOS possessionum cultoresue terrarum obligari non posse, neque familiares Epistolas, quibus HOMINES plerumque commendantur absentium in id trahere conuenit; ut pecuniam quoque, quam rogatus non fuerat, impendisse se pro praediis mentiatur.* Ex hac hominum faece ortos esse Vasallos sibi persuasit CUIACIVS, quos Francorum monumenta, ubi primum beneficiorum faciunt mentionem, Viros fuisse nobilissimos, vno ore loquuntur. Qui vero? coeperunt perpetuo iure possidere, quod quasi precario possidebant, nullo idoneo auctore allegato, ne vlla quidem causa probabili coniiciendo adiecta. Quod enim ait, *Contineri hominum nomine Vasallos, quod ius feudi antiquissimum esse referatur initio Libri feudorum,* tanto Viro prorsus indignum est. Eo autem maiori iure huius mutationis causas requirimus, quod istorum hominum in Iuris Civilis Libris munus fuerit vile et paganum, Hominum feudaliū status eximius et militaris. In hanc sententiam primum ICTUM impulit Guardiae et Gastaldiae feudum. Verum enimvero probandum erat ante omnia, feudum omnium primum et antiquissimum fuisse feudum Guardiae siue custodiae et Gastaldiae id est actus, ut reliqua ab hoc vno, hoc vnum et antiquissimum ab actoribus et custodibus Romanorum ortum traxisse, aliquo modo probabile fiat. Nobis intererea haec animo sedet de istis feudis

h) L. vn. C. Th. quod iussu.

i) Iunge §. 7. I. de Iniuriis.

feudis sententia, sequiori demum tempore, qua nihil non in feudi leges compositum, fuisse inuenta, nec facile praedia, sed alia quaecunque commoda et emolumenta in feuda guardiae et gastaldiae fuisse concessa, licet ipsa guardia et gastaldia praedii, immo feudi causa, fuerit instituta. Obscurius de hac re et, ni fallimur, minus accurate CUIACIUS hoc loco. Clarissime Textus II. F. IV. §. 3. *Item si Vasallus possederit castrum, quod dixerit se iure feudi tenere, et e contra Dominus per Guardiam dixerit se ei dedisse.* Non errasset hos errores Cuiacius, si, ut supra iam indicauimus, Vocis, quae eum fefellit, vis et potestas eum non latuisset. Sunt *Homines* Vasalli, non illi, qui agendo, conducendo, colendo agros vile ministerium subeunt, sed qui se *Viros*, id est, Homines fortes et strenuos praestant. Homines, *die Mannen*, *Hominium die Mannschaft*. Ius Feud. Alem c. 43. *butten sine Mannschaft*. Num melior Latii aetas hanc Vocis significationem admiserit, nunc non disputabimus. Sequiori tempore id inualuisse ex Linguarum e Latino sermone magnam partem enatarum hodierno in hac re consensu constat: *Homme et Femme, Huomo e Donna, Hombre y Muger*. In Vasallum, in Hominem recipere idem esse ac in Virum recipere, certiori argumento non liquet, quam illo, quod Veteres, in Vasallam recipere, dixerint in feminam recipere, Locus ad manus est luculentus e Charta Roberti Comitis Drocarum Anni MCCXVI. a supra laudato LOBINEAV in altera Historiae Britannicae parte edita: k) *Et quia Comitum Th. patrem istius Th. per assensum Baronum regni Franciae nullo contradicente recepit Dominus Rex in Hominem de Comitatu Campaniae et Brie, sicut Pater eiusdem Comes Henricus inde Comes fuerat, et post decessum dicti Comitum*

k) col. 373.

Comitis Tb. recepit Bl. Comitissam de eodem Comitatu IN FEMINAM SVAM sicut de Ballio, et postea Tb. filium eius, salvo Ballio matris suae, de eodem comitatu IN HOMINEM recepit nullo contradicente: de iure non debebat Dominus Rex desaisire B. Comitissam vel Tb. filium eius de Comitatu, et reliqua.

X. Reiectis praediis stipendiariis, spretis Clientelis, A Terris limitaneis Fundisque Limitrophis. sepositis Militiis, submotis Hominibus, ad Terras limitaneas Fundosque limitrophos deferimur, quibus quinta de Origine Feudorum Romana innititur sententia, sane, si eo feraris, vt peregrina placeant, vnice amplectenda. Prima est commendatio ab eorum, qui suam fecerunt, celebritate, quos inter memoramus LAELIVM TAVRELVLM l) ANTONIVM CONTIVM m) ISAACVM CASAVBONVM n) IACOBVM GCTHOFREDVM o) CAROLVM FRESNEVM GANGIVM p) et qui notissime istas origines iterata diligentia exornavit, NICOLAVM HIERONYMV GVDNLINGIVM q) cuius de bonis literis immortaliter meriti, et nobis, dum vita manebat, amicissimi Viri rationibus si, salva illa, quam eius Manibus debemus, reuerentia, faciemus satis, haec res videbitur confecta. Ante vero quam ad hoc nos accingamus, cum praesidia huius

l) in Epistola ad Antonium Augustinum de Militiis ex casu.

m) in Methodo de Feudis c. i. §. 6. qui tamen §. 7. minora feuda a Clientelis arcessere maunt. Idem §. 5. singularem prorsus SIGISMVNDI LOFFREDI sententiam affert, sed de qua, cum nobis nondum satis constet, credimus esse ampliandum.

n) ad Lampridi Alexandrum Seu. c. 58.

o) ad L. I. C. Theodof. de Terris limitaneis VII. 15.

p) in Glossar. med. et inf. latin. voce: feudum.

q) in Gundlingianis P. I. n. 1. von dem Ursprung der Lehen et P. XI. n. 2. kurze Erläuterung über die Fundos Militares und Limitrophos der Römer.

huius opinionis in antiquitate obuia, tum etiam a Viro Illustri nouiter allata pondera exponere est necesse. Illa exstant in L. XI. D. de Euictionibus, vbi PAVLLVS: *Lucius Titius praedia in Germania trans Renum emit, et partem pretii intulit, cum in residuam quantitatem haeres emtoris conueniretur, quaestionem retulit, dicens, has possessiones ex praecepto principali partim esse distractas, partim veteranis in praemia assignatas.* Apud AELIVM LAMPRIDIVM in Alexandro Seuero r) *Sola, quae de hostibus capta erant, limitaneis ducibus et militibus donauit, ita vt eorum ita essent, si heredes illorum militarent, quod diceret, attentius eos militaturos, si etiam sua rura defenderent.* Apud FL. VOPISCVM in Probo s) *Veteranis omnia illa, quae anguste ademptur, loca priuatis donauit, addens vt eorum filii ab anno octauo decimo mares duntaxat ad militiam mitterentur.* Apud AVCTOREM ANONYMVM t) *Notitiae Imperii adiunctum: Huiusmodi igitur prouisionis utilitas in augmentum prouincialium habet veteranos regis donis opulentos et ad colendos agros adhuc praeualentes agricolas: habitabunt Limites Arabum, quae dudum defenderant loca, et, laborum desiderio potiti, erunt ex milite collatores* v) in L. I. C. Theodos. de Terris Limitaneis, vbi HONORIVS ET THEODOSIVS IMPP. Terra-

r) c. 58.

s) c. 16. de Isauriae locis angustis capienda haec verba esse, antecedentia ostendunt, de quibus et TREBELLIVS POLLIO in XXX. Tyrannis c. 26.

t) fol. m. 203.

v) Haec postrema verba, si contuleris cum iis, quae in I. 3. C. de fundis limitrophis habentur, facile persuadebunt, Auctori Anonymo non de agris publicis, sed priuatis sermone esse. Nolumi tamen omittere locum, quem et IACOBVS GOTTMOFFEDVS huc pertinere credidit.

Terrarum spatia, quae Gentilibus propter curam muniti-
 onemque Limitis atque Fossati Antiquorum humana fue-
 rant prouisione concessa, quoniam comperimus aliquos re-
 tinere, si eorum cupiditate ac desiderio retinentur, circa
 curam Fossati tutionemque Limitis studio vel labore noue-
 rint seruendum, ut illi, quos huic operi antiquitas depu-
 tarat: Alioquin sciant, haec Spatia vel ad Gentiles, si po-
 tuerint inueniri, vel certe ad Veteranos esse non immerito
 transferenda, ut hac prouisione seruata, Fossati, Limitis-
 que nulla in parte timoris esse possit suspicio. in L. II. C.
 de Fundis Limitrophis vbi IDEM AA. Quicumque Ca-
 stellorum loca quocumque titulo possident, cedant ac dese-
 rant: quia his tantum fas est possidere castellorum territo-
 ria, quibus adscripta sunt, et de quibus iudicauit Anti-
 quitas quod si ulterius vel priuatae conditionis quispiam
 in his locis, vel non castellanus miles fuerit detentator in-
 uentus, capitali sententia cum publicatione honorum plecte-
 tur. in L. III. eod. vbi THEODOSIVS ET VALENTINIA-
 NOS IMPP. Agros limitaneos vniuersos cum paludibus
 omnique iure quos ex prisca dispositione limitanei milites
 ab omni munere vacuos ipsi curare pro suo compendio at-
 que arare consueuerant: et si in praesenti coluntur, ab
 his firmiter ac suo vlllo concessionis grauamine detineri:
 et si ab aliis possideantur (cuiuslibet spatii temporis prae-
 scriptione cessante) ab vniuersis detentoribus vindicandos,
 iisdem militibus sine vlllo prorsus (sicut antiquitus statu-
 tum) collationis onere volumus assignari: in his etiam
 contra eos, qui praeceptionibus nostris obuiam venire ten-
 tauerint, proscriptionis poena valitura: Nam si quis for-
 te (quod minime audere debuerat) emtionis titulo, memo-
 rati iuris possidet praedia: competens ei actio contra ven-
 ditorem intacta seruabitur. Denique in Νεαγῶ Νομοθε-

στα περί τῶν στρατιωτικῶν κ) in qua Imperator CONSTANTINVS PORPHYROGENNETA γ) de Fundis militari-
bus plura constituit, quam vt commode adscribi possint.

*Argumenta
B. Gundlingii.*

XI. Nunc videamus, quid B. GUNDLINGIVM in hanc sententiam coniecerit, collectis in vnum rationibus, quas per vtramque istam dissertationem sparfit. Nempe existimat, non esse vitio vertendum IACOBO GOTHOFREDO et aliis, quod in Originibus Feudorum inquirendis ad fundos et agros limitrophos penetrarint; in his agris eosdem feudorum materiam, similitudinesque multas offendisse: notissimum esse, quod Germanicae Gentes, migrando in Prouincias Romanas delatae, Romanorum mores adoptarint; exemplo maxime esse Theodoricum Ostrogothorum Regem; eum oportere CASSIODORI *Varia non legisse, qui in istis formulis nihil de beneficiis repererit; ne vllus dubitationi relinquatur locus, formulae libro XII. quintae verba se adscribere:* Sed quo facilius vestra instauretur notitia, imputationum summas infra scriptis breuibus credimus exprimendas: vt nemo vobis vendat beneficium, quod publica noscitis largitate collatum. Continete ergo possessorum intemperantes motus; Longobardis non posse tribui feudorum inuentum, cum Theodoricus Ostrogothus beneficia dederit; ipsum Clodouaeum aetate a Theodorico superari; Vandalos etiam et Burgundiones habuisse feuda, ostendere

κ) quam emendatissime cum aliis IX. Νεσκαϊο CAROLVS LABBEVS edidit, et suis in Synopsis Basilicorū obseruationibus et Emendationibus subiunxit.

γ) Miror B. Gundlingio sequentia excidisse de hac Nouella: *Weil sie noch besser beweiset, daß auch schon die Römer und Griechen dergleichen Verfassung zuvor, und bereits dazumahl gehabt, als die Teutsche Völker besondere Königreiche errichteten.* Per temporum rationes hoc asserere non licet.

ostendere id initium Legum Gundebaldi, qui pariter Clodouacum aetate antecedit; ALTESERRAM, et qui eum sequuntur, huic sententiae obicere, quod in fundis limitrophis fuerit quidpiam hereditarii, feuda vero iure usufructuario et ad vitam initio concessa fuerint; hoc et verum esse et falsum; falsum videri, quod feuda militaria communiter ad vitam vnice fuerint concessa, vel ex hac ratione, quod in tam dubia possessione nemo serio animum ad ea colenda appulisset; verum esse, feuda ad filios minus ad praestanda seruitia idoneos non fuisse transmissa; at enimvero hoc etiam in fundis militaribus usu venisse; LAMPRIDIVM disertis verbis tradere, oportuisse filium esse militem; feminas ideo apud Romanos, ut apud Francos, ab ista hereditate fuisse exclusas; IACOBVM GOTHOFREDVM iam obseruasse istos fundos fuisse publicos: allodia potuisse vendi, donari, pro lubitu alienari, terras limitrophas ad filios idoneas, et quidem cum onere, vel ut nunc loquimur, cum seruitio peruenisse; falsissimum esse Veteranis vnice illos fundos datos, vel etiam absque omni onere distributos; ALTESERRAM aliosque LAMPRIDIVM et VOISCVM non recte inspexisse; fontem erroris in eo latere, quod dissentientes, inter fundos militibus Romanis in proprietatem datos, et hos limitrophos non distinxerint; illos veteranis longa militia confectis, hos veteranis et militibus adhuc militantibus datos; CASSIODORVM habere formulam beneficii publica largitate concessi; nec apud CASSIODORVM vllum vestigium apparere, huiusmodi morem vel ab Odoacro vel a Theodorico esse primitus repertum; immo nunc se statuere, Francos et Longobardos prorsus eodem modo, quo Romani erant soliti, feuda sua dedisse; ad liberos seruitiorum militarium incapaces et

feudum et fundum limitrophum non peruenisse, et hoc sensu fuisse fructuarii iuris, ad capaces vtrumque peruenisse; Comites aliquando adimere voluisse filiis Feuda; Reges id non esse passos; illud tentasse Geroldum, Comitem Aureliacensem, Carolum Simplicem obtulisse, teste ODONE CLUNIACENSI verbis: Neque hoc patiebatur, vt quilibet senior beneficia a suo Vasso pro qualibet animi commotione posset auferre. *Idem in Longobardia*
refutata. postea tentatum teste WIPPONE et HEPIDANO. Haec B. Viri, quicumque paulo accuratius inspiciet, facile deprehendet, cardinem hypotheseos in loco CASSIODORI versari, ad quem iterum iterumque prouocat. Ita autem, vt opinor, ille olim meditando secum: „Ad Francos plures
 „feuda referunt, quid si illa sint Romana? Fundi militares sane feudis sunt valde adfines; quo auctore ad
 „Germanos transferint, id vnice restat demonstrandum;
 „quid si Ostrogothi feuda habuerint? si habuere, habuere
 „a Theodorico, et hic a Romanis Romanorum morum
 „vt peritissimus ita studiosissimus. CASSIODORVS itaque
 „euoluendus est., Nulli dubitamus hoc studiose factum a Viro doctissimo, sed magna simul illud, quod praeoptabat, inueniendi cupidine incenso, in quo lectionis cursu cum incautus ventis vela daret, ad formulam Libri XII. quintam delatus, haesit ad eam tanquam ad infelicem scopulum, nihil enim minus illa loquitur quam feudum. Miramur Ictum acris omnino iudicii, in hac pugna, in qua validissimos aduersarios laceffuit, tam facile nudum dedisse latus, a Velite, qui animum aduersisset, confodiendum. Nobis hoc non fumimus, vt mortuo insultemus Leoni, quamuis inuicta veritatis vis lapsum Viri magni nos filere vetet, simul hoc casu mortos,

nitos, ne quid humani a nobis alienum credamus. Ut autem nostris Lectoribus eo rectius constet de hac re, maxime iis, quibus forte CASSIODORVS ipse non est ad manus, e Libro XII. formulam V. adiciamus, ex editione equidem I. GARETHI, nostris simul interpretationibus quam characteris diuersitas indicabit, passim illustratam.

*Valeriano Viro Sublimi Senator
Praefectus Praetorio.*

Generaliter quidem amplissimum Cognitorem (ipsum puta Praefectum Praetorio Cassiodorum) decet beneficia dilatare: quoniam qui omnibus praeesse cognoscitur, cunctis impendere profutura censetur. Sed gratificante natura illis amplius debemus, qui nobis aliqua proximitate iunguntur: dum genus quoddam recti videatur esse propositi, ab aequalitate discedi. Nam modestiam collegis impendimus: reuerentiam patribus debemus: ciuibus debemus communem gratiam, sed affectum filiis singularem; et tanta necessitudinum Vis est, ut nullus se contentum diudicet, si sibi aliena pignora praelata esse cognoscit. Et ideo non est aliquid iniustum, de patria plus esse sollicitum, eo praesertim tempore, cum eius videamur periculis subuenire. Plus enim eos diligere credimus, quos eripere festinamus. Veniens itaque numerosus exercitus, qui ad defensionem Reipublicae noscitur destinatus, Lucaniae Brutiorumque dicitur culta (puta ipsam Cassiodori patriam Scyllacio Brutiorum oppido oriundi v. L. I. Ep. 3. et L. XII. Ep. 15.) vastasse, et abundantiam regionum studio tenuasse rapinarum. Sed quoniam et illis (Lucaniae ciuibus Brutisque) dare, et istis (copiis adductis) sumere

re pro temporis qualitate necesse est; pretia, quae antiquus ordo (mos vetus regionis) constituit, ex iussione Rerum Domini (Regis Theodorici) cognoscite temperata; ut multo arctius (multo villore pretio) quam vendere solebatis, in aſſem publicum praebita debeant imputari (militibus praebita cum tributis reipublicae solvendis debeant pensari) quatenus nec possessor (fundorum in Lucania Brutiisque tributariorum) dispendia (quamvis forte lucro consueto careat) nec exercitus laborans (nimio forte eorum, quae ad victum pertinent, pretio) sustineri possit inopiam. Nolite igitur esse solliciti (ob istum transitum); Euassitis exigentium (publicanorum) manus: tributa vobis praesens adimit apparatus (militi praebitus commeatu.) Sed quo facilius instrueretur vestra notitia, imputationum summas (id est quo pretio, qua pecuniae summa, vnaquaeque res militi exhibita in tributa possessoribus praebentibus sit imputanda) infra scriptis Breuibus credidimus expimendas: VT NEMO (eorum qui huic negotio praepositi sunt) VOBIS VENDAT (pretio forte iussione regia minori vendere vestra imperet, adeoque non gratis vobis permittat) BENEFICIUM (obtentam per imputationem apparatus a tributis immunitatem) quod publica (regia) noscitis largitate collatum. Continete ergo (Vos Provinciae Magistratus) possessorum (colongrum conductorumque) intemperantes motus (tumultus et rixas inde ortas, quod iis graue videretur, et militem recipere, et res suas viliori pretio vendere) ament quieta, quos nullus ad incerta praecipitat. Dum belligerat Gothorum exercitus, sit in pace Romanus. Felicium votum est, quod iubeatur. Ne rustici (possessores) agreste hominum genus, dum laborandi taedia fugiunt, illicitis ausibus efferantur,

et contra vos (Magistratus) incipiant erigi, quos vix poteratis in pace moderari. Quapropter ex regia iussione singulos conductores massarum et possessores validos admonete, ut nullam contrabant in concertatione barbariem: ne non tantum festinent bellis prodesse, quantum quiete confundere. Arripiant ferrum, sed vnde agros excolant: sumant cuspides, boum stimulos, non furoris. Defensorum (Eorum qui defenduntur) maxima laus est, si cum illi (Milites Gothi) videantur praedictas regiones (Lucaniam Brutiorumque regionem) protegere, isti (Coloni Romani) non desunt patrioticas (patrias) terras excolere. Sit Iudicibus vigor ex legibus: subsellia non desinant iura malis moribus intonare. Timeat latro iudicium quod semper expauit. Adulter gremium iudicis intremiscat. Falsarius vocem praeconis exhorreat. Fur fora non rideat: quia tunc libertas gaudet, si talia non lactentur. Sic enim prosperrime geri non sentietis bellum, si vobis sit communiter de ciuilitate consilium. Nullus opprimat indigentem: inuadite peruasores: insequimini persequentes. Est vobis competens pugna ciuilis. Omnia pacata vos redditis, si duces scelerum comprimatis. In annonis vero reputandis (redit ad id, a quo exorsus erat, et ad Valerianum conuertit orationem) esto sollicitus: ne aliquem cuiusquam possit fraudare versutia. Reëtoribus autem Exercitus a rerum dominis (an? domino, nisi malis Epistolam ad Amalasintham eius et Filium Athalaricum referre) sub mea praesentia cognoscite delgatum, ut dum a vobis necessario fuerint commoniti, grauatis per iniuriam debeat subueniri. Custodiant nihilominus disciplinam, vnde robustius semper armatur exercitus. Additum etiam est beneficii (non sane feudi sed regiae beneuolentiae) genus

L

ut

vt a praesenti deuotione, praeceptis Regis, nec diuina do-
 mus videatur excepta, sed totum communiter suslineatur,
 quod pro generalitate censetur. Nunc ergo cum omnibus
 fratribus vestris studiose consurgite, et sub omni cautela ne-
 cessaria prouidete; vt prosit reuera nobilissimae patriae
 talia volumina praetulisse. Quia enim regere et ex usu
 administrare prouincias vel mediocres intelligentiae possunt,
 sed hoc opus hic labor est, illud magis regere, quod se re-
 lictum non potest continere. Cessat enim nauarum in
 tranquillitate peritia, nec nomen praestat artificio, nisi fue-
 rit vis magni periculi. Habetis ergo tempus, vbi et fa-
 mam sapientum possitis acquirere, et in omni parte vos
 laudabiliter iuuante Domino, custodire. Meos autem ultra
 ceteros minime commendo, quia omnibus hoc cupimus acci-
 dere, quod nostris laribus desideramus euenire. Mibi enim
 propria cura dilapsu est, postquam generalem coepi cogi-
 tare custodiam. Opto meis bonum, sed quod possit esse com-
 mune: quia magnae iniustitiae genus est, aliud sibi iudicem
 velle, quam potest generalitas sustinere.

Integra Epistola, licet paulo longior, huc trans-
 scribenda erat, ne forte per lacunas eam excitando suspi-
 cioni locum relinquamus, esse in iisdem, quo GVDN-
 LIANA sententia defendi aut excusari possit. Nunc ex
 omni eius compage clarissime constat, nihil esse in ea
 praesidii, concidere Beneficia Ostrogothica, concidere
 Theodoricum eorundem Auctorem, concidere inde de-
 riuatam Originem Feudorum Romanam. Sed et alia
 multa sunt in sententia GVDNLINGIANA supra per summa
 capita exposita, quibus calculum adiicere veremur. Van-
 dalica et Burgundica Feuda melioris probationis egent,
 quam

quam quae initio Legis Burgundionum z) habetur. Feudum ad vitam esse datum, fuisse vsusfructus precarii speciem, negavit Vir celeberrimus, vt argumento suo inferuiat, contra manifestum textum I. F. 1. Quod olim ad naturam feudi pertinebat, id postea pactis adhuc seruatum esse, docent *Fiefs de Danger*, de quibus vide DOMINICVM. a) In hunc modum facile quis negauerit, dari vsusfructus, fideicommissa, dotalitia, et alia vitalitiorum contractuum genera, nam et in his metuendum, ne possessores ob iuris sui fragilitatem in cultura se minus alacres atque diligentes praestent. Ad Vasalli fidem hoc pertinebat, vti beneficio suo instar boni patrisfamilias, et, vt reapse in hoc officio minus essent segnes, ipsa amittendi feudi efficiebat facilitas. Immo et Missorum haec erat cura, vt feuda illa respicerent, et Vasallos beneficiis suis abutentes corrigerent. Vide *Capitulare Anni DCCCVI quintum c. 7. et sequentibus*. LAMPRIDIVS disertis verbis non tradit, oportuisse FILIVM esse militem, fundos, ait, ita fuisse possessorum, vt HEREDES militarent; immo nondum probatum puto, feminas fuisse exclusas, quid si filia virgo vicarium militem dederit? quid si nuptae maritus ad sacramentum militiae se obtulerit? Sane CONSTANTINI PORPHYROGENNETAE *Nouella* idem innuere videtur. ALTESERRA recte ait Veteranis datos fundos limitrophos, ex auctoritate PAVLI et VOPISCI. LAMPRIDIVS Militum meminit, sed quorum quaeso? non sane tyronum, aut prima stipendia facientium, hos e prouincia in prouinciam, a bello ad bellum rapere; publica imperabat necessitas, sed militum

z) Tit. I. c. 3.

a) de Praerogat. Allod. c. XVI. §. 8.

multorum stipendiorum, ad militiam longinquam post aetatem fere in castris peractam minus idoneorum, militaturorum tamen, vbi pugna in propinquo erat, verbo, Veteranorum. Porro in eo errat Vir celeberrimus, quod asserat, ipsum tentasse Geraldum, feuda adimere Vasallorum filii, Carolum Simplicem obtulisse. De Carolo Simplici apud ODonem CLVNIACENSEM est altum silentium, ipse S. Geraldus pro sua pietate Senioribus obtulit, vt ne Vassis suis feuda adimerent. Exstat illa S. Geraldus Vita apud LAURENTIVM SVRIVM in Vitis Sanctorum. b) Et in eo quoque falsus est, quod verba ODonis clarissima ad casum beneficii mortuo patre filiis negari detorserit, cum de feudo ipsis Vassis possessoribus ob qualemcunque animi commotionem a Senioribus adimendo loquantur, fortissimo pro nostra sententia argumento, ea tempestate beneficia nondum ad filios ipso iure peruenisse, qua seniores eo iure adhuc utebantur vt ipsis Vassis viuis qualibet animi commotione feuda auferrent. De causis motuum Vasalliticorum imperante Corrado non minus ampliamus. Superest vt alias differentias Feudorum et Fundorum Limitrophorum, Viro Illustri et eius Aduersariis non obseruatas non negligamus. Fundi militares Romanorum fuerunt limitrophi, agri limitanei. PAVLLVS: *Praemia in Germania trans Renum.* LAMPRIDIVS: *Sola limitaneis Ducibus et militibus donauit.* VOPISCVS: *Loca quae anguste adeuntur, quae claustra si militibus sepiuntur, in finibus sunt.* AVCTOR ANONYMVS: *Limites Arabum.* HONORIVS et THEODOSIVS: *propter curam munitionemque Limitis atque Fossati.* THEODOSIVS et VALENTINIANVS: *Agros Limita-*

b) Mense Octobri p. 195.

Limitaneos. Feuda Germanorum a prima origine per omnes bello occupatas prouincias sparsa. Fundi militares, fundi infidi, dati militibus, vt attentius militent, quod sua etiam rura defendant, teste LAMPRIDIO. In feudis Germanorum nihil non tuti et pacati. Fundi militares ex praeda. LAMPRIDIUS: *Sola quae de hostibus capta erant.* Feuda Germanorum ex Fisco Principis. Fundi militares dati militibus *den Soldaten*, qui per omnem aetatem castra secuti erant, veteranis maxime, PAVLLO, VOPISCO, immo et LAMPRIDIO testibus; Feuda nobilioribus ex Populo, *den Edlen*, etiam illis, de quibus post quaecunque tyrocinium spes erat, fore, vt inter ancipitia clarescerent. Fundi militares praemia fuerunt militiae actae, Feuda pretia militiae agendae. Feudorum militarium possessores sua rura, loca quae anguste adeuntur, simul limitem imperii defendebant. Feudorum viles domini Principem in quocunque bellum sequi tenebantur. Denique nihil in negotio feudali est apicum aut subtilitatum solennitatumque, vt ad Romanos talium promos condos nobis de originibus sollicitis sit confugiendum: immo talis fuit Rerum publicarum Germanicarum natura, vt inter migrationes non poterit non suboriri feudalis conuentio. Non patitur praefens locus haec firmare, ne nobis, qui Dissertationem Academicam instituimus, Liber exeat. Saltim rubro videmur fecisse fati, demonstrasseque Fontem Feudi esse Germanicum, postquam externae origines, quotquot ad nostram notitiam peruenerunt, omnes allatae sunt, atque pro virili confutatae.

GENEROSISSIMO
RESPONDENTI SVO

P R A E S E S .

REM TIBI non iniucundam me facturum arbitror,
GENEROSISSIME BÜNAVI, si post tot
sermones priuatos, quos familiariter cecidimus,
et quorum numerum inire difficile foret, nunc etiam pu-
blice in huius Dissertationis calce TE alloquor atque com-
pello. Quartus Annus agitur, ex quo ad has Musarum
sedes nouus accessisti hospes; neque ex eo tempore desisti,
aliis TVI ordinis hominibus, siue vitae elegantiam mo-
rumque probitatem spectarint, siue ad diligentiam indu-
striamque TVAM animum aduerterint, laudatissimo
praeire exemplo. Illud omnium ore celebratur; hoc VIRI
ILLVSTRES atque CELEBERRIMI, in quorum
scholis bonis literis legitimaque scientiae vacasti, suo tem-
pore idoneis testimoniis firmabunt. Fert, ut reor, hic
locus, quid in literis Iurisque nostri Prudentia vel meo
qualicunq; ductu studii collocaueris, commemorasse. Histo-
riarum Ciuiliū ut iucundissimum ita patentissimum aequor,
me praeunte, es emensus; Hyemalibus illis in Iuris Vni-
uersi Historiam Praelectionibus iterata diligentia interfui-
sti; Iuris Ciuilis seueriorem doctrinam priuata priuatissi-
maque opera pertractasti; Feudalia denique Iura, Fundum
Regia Prouidentia mihi peculiariter commendatum, cum in
scholis

scholis ordinariis, tum extra ordinem, Illustrissimi Generosissimique Sodalitii eximia Portio, perlustrasti, in quibus laboribus praeclarum ingenium TVVM, et ad magna factam indolem abunde mihi probasti. Vnum supererat, ut TVAS Animi Dotes et praeclaros Studiorum Academicorum Fructus publice explicares, ne hoc quidem a TE desiderari passus es: Scripto eleganti Tuae eruditionis primitias ostendisti: nunc huius commentationis defendendae causa Catbedram conscendis: mox alia magis egregia Publico daturus. Exemplis domesticis dudum Tibi comperitum est, hanc demum veram esse Nobilitatem post istam, quae splendidissimae prosapiae debetur, nascendi felicitatem, ad praeclarissima eniti, et omni virtutum genere alios anteire, quod ipsum, qui in his annis aptius, quam in eiusmodi publica Panegyri fieri possit, me equidem fugit. Securus sum, Te grauissimum non esse erraturum errorem, talia futuram Vitam dedecere, quae, etiam si contingat splendidissima, his initiis illustratur atque condecoratur. Num vero vnquam militem serio piget pudetque, se tyronem post corpus a Centurione vel Tribuno strenue exercitatum, sub eodem primam pugnae, aut, si mauis, velitationis sortem experiri, quamuis Ducis et Imperatoris Decus, Ouationes Triumphosque animo voluat, atque nanciscatur? Rem bellam videre mihi videor, quotiens Dissertationes Academicas voluens, saepenumero in Respondentes gentibus nobilissimis prognatos incido, quos postea ad summa peruenisse ex aliis monumentis mihi constat; aut quotiens in Magnorum eorumque Nobilissimorum Virorum Vitae inter laudes iure meritoque relatam lego, editis Academicis Speciminibus, iussisse Ciues suos non tantum bene sperare, sed etiam confidere, tales futuros, quales

les cognitos iudicarunt. Maçtum itaque TE hac laude,
 hac virtute TVA, GENEROSSIME BÛNAVI,
 qui hunc ingressus es callem, istoque exemplo et Acade-
 miam exornas, et TIBI ipsi praeclarum ornamentum
 atque decus concilias. Perge, qua coepisti via, et prae-
 mia TE sequentur, quae, qualia futura sint, ego, futu-
 rorum ignarus, definire non audeo; magna fore certissi-
 mis iudiciis cognosco. Seruet modo DEVS T. O. T. M.
 VENERABILE et MERITIS GRAVE IL-
 LVSTRISSIMAE TVAE et GENTIS et DO-
 MVS CAPVT; seruet IDEM FRATREM IL-
 LVSTRISSIMI PARENTIS rara felicitate COL-
 LEGAM, ex bonorum omnium et meo voto: et nullus
 dubito fore, vt Diuina Bonitas porro Domum tot Deco-
 ribus conspicuam

Certet tergeminis tollere honoribus.

et TE TVASVE Dotes manu sua munifica, plaudenti-
 bus et gratulantibus nobis, condecorare. Ceterum, vti
 non poteris non huius nostrae consuetudinis aliquando me-
 minisse, ita nunc rogo, vt id nunquam non comiter fiat:
 ego sane suauissimi TVI Commilitii memoriam non inter-
 morituram seruabo, Dabam Lipsiae cIa Idc XXXII.
 XXVIII. Iul.

Leipzig, Diss., 1732 A-K

ULB Halle

004 508 343

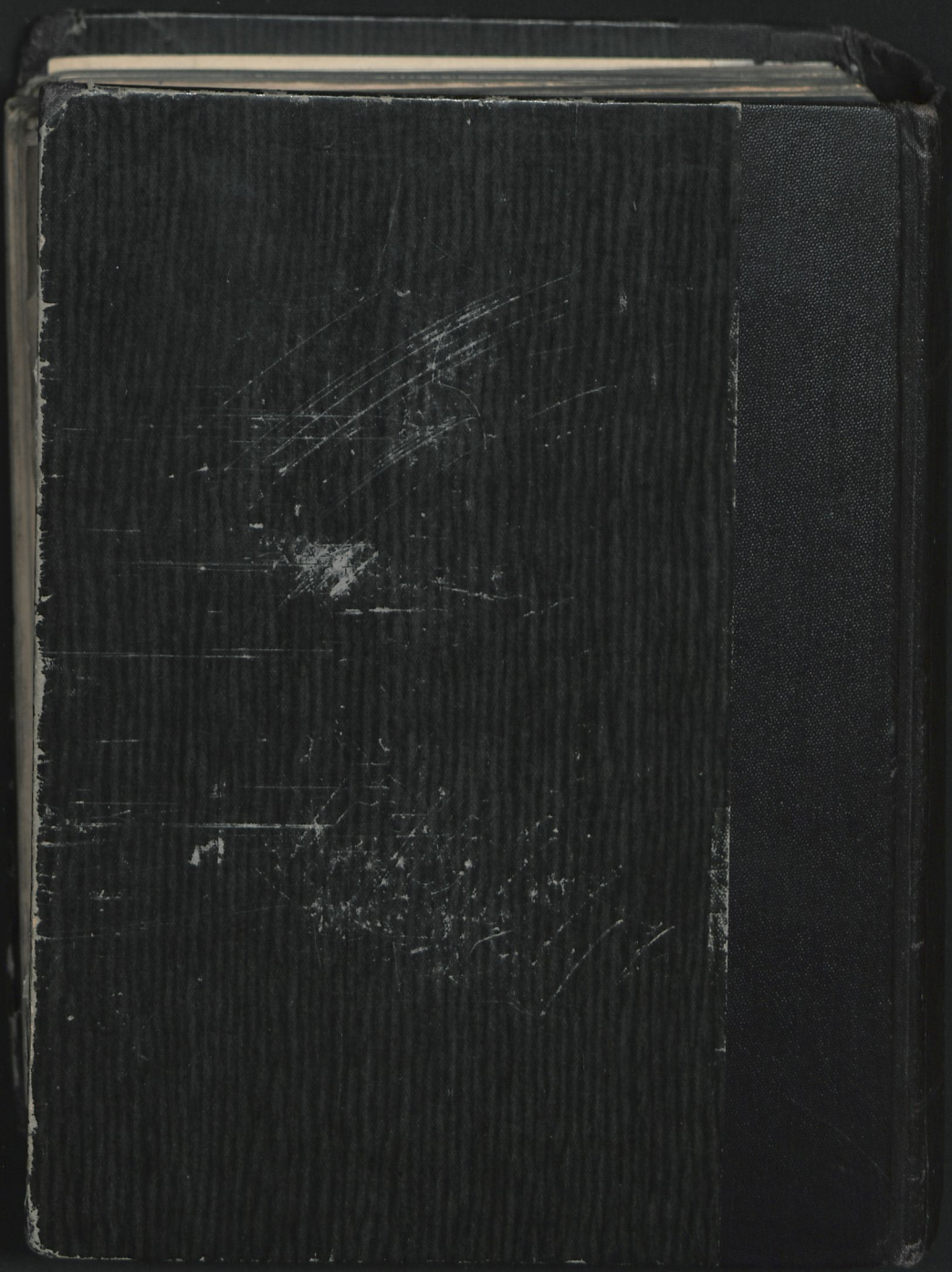
3

f

sb.

W 2P

1732, 4 = 224

ORIGINES FEODI
QVA VOCEM QVA REM
NON EXTERNAS SED GERMANICAS
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS

A VCTORITATE
PVBLICO EXAMINI SISTVNT
D. GEORGIVS CHRISTIANVS
GEBAVERVS

SVPREM. CVRIAE PROVINC. ADSESSOR
ET IVRIS FEVDALIS P. P.

ET
RVDOLPHVS A BÜNAV
EQVES MISNICVS.

EDITIO SECVNDÆ

LIPSIAE
LITTERIS IOH. FRIDERICI LANGENHEMII,
MDCCLXXVII.